«ԲԼԵՍՍ» Ունիվերսալ Վարկային Կազմակերպություն ՍՊԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններ

2018թ-ի դեկտեմբերի 31-ին
ավարտված տարվա համար

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն	2
Շահույի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն	4
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	5
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	6
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն	7
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	8

«ՋԵՆԵՐԱԼ ՍՏԱՆԴԱՐԴ ՔԸՆՍԱԼԹԻՆԳ» ՍՊԸ

Թումանյան 8, 0001,
Երևան, Հայաստան

Հեռ. +374 60 741000
Ֆաքս +374 60 741000, ներքինը 102
Էլ. հասցե general@gsc.am

ԱՆԿԱԽ ԱՈՒԴԻՏՈՐԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

«Բլեսս» ՈՒՎԿ սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության Մասնակիցներին և Խորհրդին

Կարծիք
Մեր կողմից իրականացվել է «Բլեսս» ՈՒՎԿ սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության (այսուհետ՝ «Կազմակերպություն») կից ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտը, ընդ որում այդ հաշվետվությունները ներառում են 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիրը և այլ բացատրական տեղեկատվություն:

Մեր կարծիքով, կից ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով ճշմարիտ են ներկայացնում Կազմակերպության ֆինանսական վիճակը 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքները և դրամական միջոցների հոսքերը հաշվետու տարվա համար՝ համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ-ներ):

Կարծիքի արտահայտման հիմքեր
Մենք աուդիտն իրականացրել ենք Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ) համապատասխան: Համաձայն որի պարտականությունները ներկայացված են մեր եզրակացության «Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում: Մենք անկախ ենք Կազմակերպությունից՝ համաձայն Հաշվապահների էթիկայի միջազգային ստանդարտների խորհրդի Պրոֆեսիոնալ հաշվապահների էթիկայի օրենսգրքի (ՀԷՄՍԽ օրենսգիրք) և Հայաստանի Հանրապետությունում ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի նկատմամբ կիրառելի էթիկայի պահանջների, և մենք կատարել ենք էթիկային վերաբերող մեր այլ պարտականություններն այս պահանջներին և ՀԷՄՍԽ օրենսգրքին համապատասխան: Մենք գտնում ենք, որ ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցները բավականաչափ են և համապատասխան՝ մեր կարծիքի հիմքն արտահայտելու համար:

Ղեկավարության և կառավարման օղակներում ներգրավված անձանց պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար
Ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՍ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման և ճիշտ ներկայացման համար, ինչպես նաև այնպիսի ներքին վերահսկողության համակարգի համար, որը համարում է անհրաժեշտ սխալի, խարդախության արդյունքում առաջացող էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվություններ պատրաստելու համար:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է Կազմակերպության անընդհատ գործելու կարողության գնահատելու համար, բացահայտելով, կիրառելի լինելու դեպքում, անընդհատությանը վերաբերող հարցերը, ինչպես նաև կիրառել անընդհատության հիմունքով հաշվառումը, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ղեկավարությունը մտադիր է կամ լուծարել կամ դադարեցնել գործունեությունը, կամ չունի դրանից խուսափելու իրատեսական այլընտրանք:

Կառավարման օղակներում ներգրավված անձիք պատասխանատու են Կազմակերպության ֆինանսական հաշվառման գործընթացի վերահսկողության համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար
Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում, որ ֆինանսական հաշվետվությունները, ամբողջությամբ դիտարկված, զերծ են սխալի կամ խարդախության արդյունքում առաջացող էական խեղաթյուրումներից, և ներկայացնել աուդիտորական եզրակացություն, որը ներառում է մեր կարծիքը:

Անկախ աուդիտորական եզրակացության շարունակություն

Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, բայց այն չի երաշխավորում, որ ԱՄՍ-ներին համապատասխան իրականացված աուդիտը միշտ կհայտնաբերի էական խեղաթյուրումը, երբ այն առկա է: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի արդյունքում, և համարվում են էական, երբ խելամտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք, առանձին, կամ միասին վերցրած, կազդեն ֆինանսական հաշվետվությունների օգտագործողների՝ սույն ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

Որպես ԱՄՍ-ների համաձայն իրականացվող աուդիտի մաս՝ մենք կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում ենք մասնագիտական դատողություն աուդիտի ընթացքում: Ինչպես նաև՝

- Հատկորոշում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով ֆինանսական հաշվետվություններում առկա էական խեղաթյուրումների ռիսկը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր՝ այդ ռիսկերին արձագանքելու նպատակով, և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավականաչափ և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկն ավելի բարձր է, քան սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ, կամ ներքին վերահսկողության համակարգի չարաշահում:
- Ձեռք ենք բերում աուդիտին առնչվող ներքին հսկողության համակարգի մասին պատկերացում՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, և ոչ թե Կազմակերպության ներքին հսկողության համակարգի արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:
- Եզրահանգում ենք ղեկավարության կողմից անընդհատության հիմունքով հաշվառում կիրառելու տեղին լինելու մասին և հիմք ընդունելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցները, կատարում ենք հետևություն, թե արդյոք առկա է դեպքերի կամ հանգամանքների հետ կապված էական անորոշություն, որ կարող է լուրջ կասկածներ հարուցել Կազմակերպության անընդհատ գործելու կարողության վերաբերյալ: Եթե մենք եզրակացնենք, որ գոյություն ունի էական անորոշություն, ապա մենք պետք է մեր աուդիտորական եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրենք ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, այդ բացահայտումների ոչ համապատասխան լինելու դեպքում՝ ձևափոխենք մեր կարծիքը: Մեր եզրակացությունները հիմնված են մինչև մեր աուդիտորական եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Այնուամենայնիվ, ապագա դեպքերը կամ հանգամանքները կարող են հանգեցնել Կազմակերպության կողմից անընդհատության հիմունքով գործունեության դադարեցմանը:
- Գնահատում ենք հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության տեղին լինելը, ինչպես նաև ղեկավարության կողմից կատարված հաշվապահական գնահատումների և առնչվող բացահայտումների հիմնավորվածությունը:
- Գնահատում ենք ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքը և բովանդակությունը, ներառյալ բացահայտումները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած գործարքների ու դեպքերի ճշմարիտ ներկայացումը:

Կառավարման օղակներում ներգրավված անձանց, ի թիվս այլ հարցերի, հաղորդակցում ենք աուդիտի պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, ինչպես նաև աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ՝ ներքին հսկողության համակարգին վերաբերող նշանակալի թերացումների մասին:

Տիգրան Հարությունյան
Տնօրեն

Վարդան Մուրադյան
Աուդիտի ավագ մենեջեր

«Ջեներալ Ստանդարդ Քընսալթինգ» ՍՊԸ
17 հունիսի 2019թ.

հազար դրամ	Ծնթգ.	2018թ.	2017թ.*
Տոկոսային եկամուտ	5	1,479,613	1,555,798
Տոկոսային ծախս	5	(610,060)	(632,865)
Զուտ տոկոսային եկամուտ		**869,553**	**922,933**
Միջնորդավճարների գծով եկամուտ	6	18,276	6,525
Միջնորդավճարների գծով ծախս		(285)	(587)
Զուտ (վնաս)/շահույթ փոխարժեքային տարբերություններից		(127)	(47)
Այլ գործառնական եկամուտ		21,769	21,603
Այլ գործառնական ծախսեր		(30,665)	(23,605)
Գործառնական եկամուտ		**878,521**	**926,822**
Արժեզրկման (կորուստներ)/հակադարձումներ		278,372	25,097
Աշխատակազմի գծով ծախսեր	7	(266,638)	(261,553)
Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր	8	(100,562)	(66,547)
Շահույթ մինչև շահութահարկով հարկումը		**789,693**	**623,819**
Շահութահարկի գծով ծախս	9	(167,420)	(122,373)
Տարվա շահույթ		**622,273**	**501,446**
Այլ համապարփակ եկամուտ՝ առանց շահութահարկի			
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների վերագնահատման պահուստ			
- Իրական արժեքի զուտ փոփոխություն		18,118	52,687
Տարվա այլ համապարփակ եկամուտ		**18,118**	**52,687**
Ընդամենը տարվա համապարփակ եկամուտ		**640,391**	**554,133**

* Կազմակերպությունը սկսել է կիրառել ՖՀՄՍ 9-ը 2018թ. հունվարի 1-ից: Ստանդարտին անցման ընտրված մեթոդի համաձայն՝ համադրելի տեղեկատվությունը չի վերահաշվարկվել: ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման արդյունքում Կազմակերպությունը փոխել է որոշ հոդվածների ներկայացումը, համադրելի տեղեկատվությունը համապատասխանաբար վերաներկայացվել է:

Հայկ Ստեփանյան
Գլխավոր տնօրեն

17 հունիսի 2019թ.

«ԲԼԵՍՍ» ՈՒԿԿ
"BLESS" UCO
02702899

Լիլիթ Նաջարյան
Գլխավոր հաշվապահ

հազար դրամ	Ծնթգ.	2018թ.	2017թ.*
ԱԿՏԻՎՆԵՐ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	10	42,213	70,379
Ներդրումային արժեթղթեր	11	997,270	1,401,717
Ժամկետային ավանդներ բանկերում	12	5,301,099	2,651,578
Հաճախորդներին տրված վարկեր	13	4,255,405	6,124,985
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ		86,182	85,795
Վաճառքի համար պահվող ակտիվներ	14	35,785	39,451
Շահութահարկի գերավճարներ		3,148	-
Այլ ակտիվներ		11,328	11,654
Ընդամենը ակտիվներ		**10,732,430**	**10,385,559**
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ			
Պարտավորություններ			
Վարկեր և փոխառություններ	15	6,123,659	6,123,769
Ռեպո համաձայնագրեր բանկերի հետ	16	910,329	1,220,206
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	9	118,397	46,500
Այլ պարտավորություններ	17	90,715	146,145
Ընդամենը պարտավորություններ		**7,243,100**	**7,536,620**
Սեփական կապիտալ			
Կանոնադրական կապիտալ	18	1,700,000	1,700,000
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների վերագնահատման պահուստ		235,340	217,222
Չբաշխված շահույթ		1,553,990	931,717
Ընդամենը սեփական կապիտալ		**3,489,330**	**2,848,939**
Ընդամենը պարտավորություններ և սեփական կապիտալ		**10,732,430**	**10,385,559**

* Կազմակերպությունը սկսել է կիրառել ՖՀՄՍ 9-ը 2018թ. հունվարի 1-ից: Ստանդարտին անցման ընտրված մեթոդի համաձայն՝ համադրելի տեղեկատվությունը չի վերահաշվարկվել: ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման արդյունքում Կազմակերպությունը փոխել է որոշ հոդվածների ներկայացումը, համադրելի տեղեկատվությունը համապատասխանաբար վերաներկայացվել է:

Հայկ Ստեփանյան
Գլխավոր տնօրեն

17 հունիսի 2019թ.

«ԲԼԵՍՍ» ՈՒԿՎ
"BLESS" UCO
02702899

Լիլիթ Նաջարյան
Գլխավոր հաշվապահ

հազար դրամ	Կանոնադրական կապիտալ	Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների վերագնահատման պահուստ	Չբաշխված շահույթ	Ընդամենը
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2017թ.	1,700,000	164,535	430,271	2,294,806
Ընդամենը համապարփակ եկամուտ				
Տարվա շահույթ	-	-	501,446	501,446
Այլ համապարփակ եկամուտ				
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի զուտ փոփոխություն՝ առանց շահութահարկի	-	52,687	-	52,687
Ընդամենը համապարփակ եկամուտ տարվա համար	-	52,687	501,446	554,133
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2017թ.	1,700,000	217,222	931,717	2,848,939
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2018թ.	1,700,000	217,222	931,717	2,848,939
Ճշգրտում ՖՀՄՍ 9-ի սկզբանական կիրառման ժ ամ ան ակ ՝ առանց հարկի				
Վերահաշվարկված մնացորդը 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	1,700,000	217,222	931,717	2,848,939
Ընդամենը համապարփակ եկամուտ				
Տարվա շահույթ	-	-	622,273	622,273
Այլ համապարփակ եկամուտ				
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի զուտ փոփոխություն՝ առանց շահութահարկի	-	18,118	-	18,118
Ընդամենը համապարփակ եկամուտ տարվա համար	-	18,118	622,273	640,391
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2018թ.	1,700,000	235,340	1,553,990	3,489,330

* Կազմակերպությունը սկսել է կիրառել ՖՀՄՍ 9-ը 2018թ. հունվարի 1-ից: Ստանդարտին անցման ընտրված մեթոդի համաձայն՝ համադրելի տեղեկատվությունը չի վերահաշվարկվել: ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման արդյունքում Կազմակերպությունը փոխել է որոշ հոդվածների ներկայացումը, համադրելի տեղեկատվությունը համապատասխանաբար վերաներկայացվել է:

Հայկ Ստեփանյան
Գլխավոր տնօրեն

17 հունիսի 2019թ.

Լիլիթ Նաջարյան
Գլխավոր հաշվապահ

հազար դրամ	Ծնթգ.	2018թ.	2017թ.*
ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՀՈՍՔԵՐ ԳՈՐԾԱՌՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԻՑ			
Ստացված տոկոսներ		1,460,424	1,523,120
Վճարված տոկոսներ		(598,450)	(621,659)
Ստացված զուտ միջնորդավճարներ		17,983	22,730
Աշխատավարձ և այլ վճարումներ		(177,843)	(185,227)
Վճարված հարկեր		(241,370)	(204,685)
Ցեսիայի պայմանագրով ստացված մուտքեր		1,655,140	-
Այլ գործառնություններ		(51,341)	(34,451)
Գործառնական ակտիվների (աճ)/նվազում			
Ժամկետային ավանդներ բանկերում		(2,650,718)	(716,196)
Առևտրային նպատակով պահվող և վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերի նվազում (ավելացում)		400,000	-
Հաճախորդներին զուտ տրված վարկեր		481,517	134,701
Ռեպո համաձայնագրեր բանկերի հետ		(309,581)	208,916
Դրամական միջոցների հոսքեր գործառնական գործ.		**(14,239)**	**127,249**
ՆԵՐԴՐՈՒՄԱՅԻՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՄԲ ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՀՈՍՔԵՐ			
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների կապիտալ ներդրումների նվազեցում (ավելացում)		-	(10,510)
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների զուտ ձեռքբերումներ		(13,931)	(61,593)
Ներդրումային գործունեությամբ օգտագործված դրամական միջոցների հոսքեր		**(13,931)**	**(72,103)**
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՄԲ ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՀՈՍՔԵՐ			
Ստացված վարկեր և փոխառություններ		-	-
Ֆինանսական գործունեությամբ օգտագործված դրամական միջոցների հոսքեր		-	-
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ		**(28,170)**	**55,146**
Փոխանակման փոխարժեքի փոփոխության ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա		4	17
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները տարեսկզբի դրությամբ		70,379	15,216
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները տարեվերջի դրությամբ	10	**42,213**	**70,379**

* Կազմակերպությունը սկսել է կիրառել ՖՀՄՍ 9-ը 2018թ. հունվարի 1-ից: Ստանդարտին անցման ընտրված մեթոդի համաձայն՝ համադրելի տեղեկատվությունը չի վերահաշվարկվել: ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման արդյունքում Կազմակերպությունը փոխել է որոշ հոդվածների ներկայացումը, համադրելի տեղեկատվությունը համապատասխանաբար վերաներկայացվել է:

Հայկ Ստեփանյան
Գլխավոր տնօրեն

17 հունիսի 2019թ.

Լիլիթ Նաջարյան
Գլխավոր հաշվապահ

1 Նախապատմություն

(ա) Հիմնական գործունեությունը և ընդհանուր տեղեկություններ

«Բլեսս» Ունիվերսալ Վարկային Կազմակերպությունը (այսուհետև՝ Կազմակերպություն) հիմնադրվել է Հայաստանի Հանրապետությունում որպես սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերություն 2007թ.-ի փետրվարի 19-ին կայացած Կազմակերպության հիմնադիրների ժողովի թիվ 1 որոշմամբ: Կազմակերպության հիմնական գործունեությունը միկրո և միջին չափի անհատական, բիզնես և սպառողական վարկերի տրամադրումն է Հայաստանի Հանրապետության և Լեռնային Ղարաբաղի տարածքում: Կազմակերպության գործունեությունը կարգավորվում է ՀՀ կենտրոնական բանկը (վարկային կազմակերպության անժամկետ լիցենզիա թիվ 18 տրված 2007 թ.-ի ապրիլի 17-ին):

Գլխամասային գրասենյակի գտնվելու վայրը և իրավաբանական հասցեն է՝ Հայաստանի Հանրապետություն, ք. Երևան, Կոմիտաս պողոտա 1, 274/1: Կազմակերպությունը ունի մասնաճյուղեր Արցախում, Սիսիանում, Կենտրոն, Նոր Նորք և Աջափնյակ համայնքներում:

Ընկերության բաժնետերեր և վերջնական վերահսկող կողմ են հանդիսանում՝ Հակոբ Հակոբյանը (50%) և Արսեն Սիքայելյանը (50%):

Կապակցված կողմերի հետ գործարքների մանրամասները ներկայացված են ծանոթագրություն 21-ում:

(բ) Գործարար միջավայր

Հայաստանում տեղի են ունենում քաղաքական և տնտեսական փոփոխություններ, որոնք ազդեցություն են ունեցել և կշարունակեն ազդեցություն ունենալ այս միջավայրում գործող ձեռնարկությունների գործունեության վրա: Այդ իսկ պատճառով, Հայաստանի գործարար միջավայրում ծավալված գործունեությանը հատուկ են ռիսկեր, որոնք բնորոշ չեն այլ շուկաներին: Իրավական, հարկային և օրենսդրական համակարգերը շարունակվում են զարգանալ, սակայն կարող են ունենալ տարբեր մեկնաբանություններ և ենթակա են հաճախակի փոփոխությունների, ինչը, այլ իրավական ու ֆինանսական խոչընդոտների հետ մեկտեղ, լրացուցիչ բարդություններ է ստեղծում Հայաստանում գործող կազմակերպությունների համար:

Համաշխարհային տնտեսության աճի նվազման կանխատեսումներով պայմանավորված դեռևս առկա են անորոշություններ ՀՀ հետ համագործակցող երկրների տնտեսությունների վիճակի առումով, ինչը կարող է հանգեցնել արտերկրից ոչ առևտրային դրամային փոխանցումների կրճատմանը, ինչպես նաև հանքահումքային ապրանքների միջազգային գների անկմանը, ինչից Հայաստանի տնտեսությունը գտնվում է էական կախման մեջ: Ի լրումն, կապիտալի և վարկային շուկաների ճգնաժամը և դրա ազդեցությունը Հայաստանի տնտեսության վրա ավելի են բարձրացրել տնտեսական անորոշության մակարդակը գործարար միջավայրում: Շուկայական ավելի խիստ ճնշումը կարող է հանգեցնել Հայաստանի տնտեսության, ինչպես նաև Կազմակերպության վիճակի վատթարացման: Այնուամենայնիվ, քանի դեռ այս անորոշություններում առկա դատողություններն ու ենթադրությունները շատ են, ղեկավարությունը չի կարող վստահաբար հաշվարկել, թե ինչ չափով դրանք կարող են ազդեցություն ունենալ Կազմակերպության ակտիվների և պարտավորությունների մնացորդային արժեքի վրա:

Ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են Կազմակերպության գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա գործարար միջավայրի ազդեցության ղեկավարության գնահատականը: Ապագա գործարար միջավայրը կարող է տարբերվել ղեկավարության գնահատականից:

2 Պատրաստման հիմունքներ

(ա) Համապատասխանության մասին հայտարարություն

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ) պահանջների համաձայն:

(բ) Չափման հիմունքները

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են ամորտիզացված կամ պատմական արժեքի հիմունքով, բացառությամբ վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների, որոնք ներկայացված են իրական արժեքով:

(գ) Ֆունկցիոնալ և ներկայացման արժույթ

Կազմակերպության ֆունկցիոնալ արժույթն է ՀՀ դրամը (այսուհետև՝ դրամ), որը, լինելով Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը, արտացոլում է Կազմակերպության գործունեության հիմքում ընկած իրադարձությունների և հանգամանքների տնտեսական էությունը: Դրամը նաև սույն ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման արժույթն է:

Հայաստանի Հանրապետության սահմաններից դուրս դրամը ազատ փոխարկելի արժույթ չէ: Ֆինանսական տեղեկատվությունը ներկայացված է դրամով՝ հազարների ճշտությամբ:

(դ) Վերադասակարգում

Որոշ համեմատական գումարներ վերադասակարգվել են՝ համապատասխանեցվելով ընթացիկ տարվա դասակարգումներին:

(ե) Գնահատումների և դատողությունների օգտագործում

Այս ֆինանսական հաշվետվությունները ՖՀՄՍ-ի պահանջներին համապատասխան պատրաստելու համար ղեկավարությունը կատարել է մի շարք դատողություններ, գնահատումներ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն ունեն հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման, ինչպես նաև ակտիվների, պարտավորությունների, եկամտի և ծախսի ներկայացված գումարների վրա: Փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այդ գնահատումներից:

Դատողություններ
Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ժամանակ կատարված դատողությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը, որոնք առավել էական ազդեցություն ունեն ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված գումարների վրա, ներկայացված է հետևյալ ծանոթագրություններում.

Կիրառելի է միայն 2018թ. համար
– ֆինանսական ակտիվների դասակարգում. այն բիզնես մոդելի գնահատում, որի շրջանակներում պահվում են ակտիվները և գնահատում, թե արդյոք ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները հանդիսանում են միայն միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ,
– չափանիշների սահմանում որոշելու համար, թե արդյոք տեղի է ունեցել ֆինանսական ակտիվի պարտքային ռիսկի էական աճ սկզբնական ճանաչումից հետո, որոշելու համար սպասվող պարտքային վնասի չափման մեջ հեռանկարի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներառելու մեթոդաբանությունը և սպասվող պարտքային վնասի չափման համար օգտագործվող մոդելների ընտրություն և հաստատում:

ՖՀՄՍ 9 «Ֆինանսական գործիքներ»
ՖՀՄՍ 9-ը սահմանում է ֆինանսական ակտիվների, ֆինանսական պարտավորությունների և ոչ ֆինանսական միավորների առք ու վաճառքի որոշ պայմանագրերի ճանաչման և չափման

պահանջները: Այս ստանդարտը փոխարինում է ՀՀՍՍ 39 «Ֆինանսական գործիքներ. Ճանաչում և չափում» ստանդարտը: ՖՀՍՍ 9-ի պահանջներն էականորեն տարվերվում են ՀՀՍՍ 39-ի պահանջներից:
ՖՀՍՍ 9-ի կիրառման արդյունքում Կազմակերպությունը կիրառել է ՀՀՍՍ 1 «Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում» ստանդարտի համապատասխան փոփոխությունները, որոնք պահանջում են առանձին տողով ներկայացնել արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտը շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:
Կազմակերպությունը կիրառել է ՖՀՍՍ 7 «Ֆինանսական գործիքներ. Բացահայտում» ստանդարտի համապատասխան փոփոխությունները 2018թ. տեղեկատվության բացահայտումների հետ կապված, որոնք սակայն չեն կիրառվել համադրելի տեղեկատվության նկատմամբ:

Ստորև ամփոփ կերպով ներկայացված են ՖՀՍՍ 9-ի կիրառման արդյունքում Կազմակերպության հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունում տեղի ունեցած առանցքային փոփոխությունները:

Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների դասակարգում և չափում ՖՀՍՍ 9-ը ներառում է ֆինանսական ակտիվների երեք հիմնական դաս՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող, այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող և շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ: ՖՀՍՍ 9-ով նախատեսված ֆինանսական ակտիվների դասակարգումը որպես կանոն հիմնված է այն բիզնես մոդելի վրա, որի շրջանակներում կառավարվում է ֆինանսական ակտիվը, և դրամական միջոցների հոսքերի վրա: ՖՀՍՍ 9-ի համաձայն՝ այլևս չեն գործում ՀՀՍՍ 39-ով սահմանված մինչև մարման ժամկետը պահվող ֆինանսական ակտիվների, փոխառությունների և դեբիտորական պարտքերի և վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների դասերը: ՖՀՍՍ 9-ի համաձայն, եթե պարունակվող ածանցյալ գործիք ներառող հիմնական պայմանագիրը հանդիսանում է ֆինանսական ակտիվ ստանդարտի շրջանակներում, ապա պարունակվող ածանցյալ գործիքը չի առանձնացվում այդ պայմանագրից:

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում
ՖՀՍՍ 9-ը փոխարինում է ՀՀՍՍ 39-ով սահմանված «կրած վնասի» մոդելը «սպասվող պարտքային վնասի» մոդելով: Արժեզրկման նոր մոդելը կիրառելի է նաև որոշ վարկ տրամադրելու պարտավորվածությունների և ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերի, սակայն ոչ՝ բաժնային ներդրումների համար:

Անցումը նոր ստանդարտին
ՖՀՍՍ 9-ի կիրառման արդյունքում հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունում տեղի ունեցած փոփոխությունները կիրառվել են հետընթաց, բացառությամբ ստորև ներկայացվածի.
• Համադրելի ժամանակաշրջանների տվյալները չեն վերահաշվարկվել: ՖՀՍՍ 9-ի կիրառման արդյունքում առաջացող ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունները ճանաչվում են բաշխված շահույթի և պահուստների կազմում 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ:

Համապատասխանաբար, 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և այդ ամսաթվին ավարտված տարվա համար ներկայացված տեղեկատվությունը չի արտացոլում ՖՀՍՍ 9-ի պահանջները և, այդ իսկ պատճառով, համադրելի չէ 2018թ. դեկտեմբերի 31- ի դրությամբ և այդ ամսաթվին ավարտված տարվա համար ՖՀՍՍ 9-ի համաձայն ներկայացված տեղեկատվության հետ:

Կազմակերպությունն օգտվել է համադրելի ժամանակաշրջանների տվյալների վերահաշվարկ չկատարելը թույլատրող պարզեցումից:

Այլ ենթադրությունների և գնահատումների վերաբերյալ տեղեկատվությունը, որոնք ենթադրում են հաջորդ ֆինանսական տարում էական ճշգրտման ռիսկ, ներկայացված է հետևյալ ծանոթագրություններում.

- Հաճախորդներին տրված վարկեր - ծանոթագրություն 13
- Փոխառություններ - ծանոթագրություն 15

3 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Ստորև ներկայացված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը հետևողականորեն կիրառվել է սույն ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների համար:

(ա) Արտարժույթով գործարքներ

Արտարժույթով իրականացված գործարքները փոխարկվում են Կազմակերպության համապատասխան ֆունկցիոնալ արժույթի գործարքի օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով: Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերափոխարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի այդ օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով: Դրամային միավորների գծով արտարժույթով իրականացված գործառնություններից առաջացած շահույթը կամ վնասն իրենից ներկայացնում է ժամանակաշրջանի սկզբում ֆունկցիոնալ արժույթով արտահայտված, արդյունավետ տոկոսադրույքի ու ժամանակաշրջանի վճարումների ճշգրտումով ամորտիզացված արժեքի և հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գործող փոխարժեքով փոխարկված ֆունկցիոնալ արժույթով արտահայտված ամորտիզացված արժեքի միջև տարբերությունը: Արտարժույթով արտահայտված ոչ դրամային ակտիվները և պարտավորությունները, որոնք չափվում են իրական արժեքով, վերափոխարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի իրական արժեքի որոշման ամսաթվի դրությամբ սահմանված փոխարժեքով: Վերափոխարկման հետևանքով առաջացած արտարժութային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ վաճառքի համար մատչելի բաժնային գործիքների վերափոխարկման արդյունքում առաջացած կամ դրամական միջոցների հոսքերի հեջավորման պահանջներին համապատասխանող տարբերությունների, որոնք ճանաչվում են այլ համապարփակ եկամտում: Սկզբնական արժեքով չափվող, արտարժույթով արտահայտված ոչ դրամային ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի գործարքի օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով:

(բ) Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ են համարվում կանխիկ քղթադրամները և մետաղադրամները, ՀՀ ԿԲ-ում և այլ բանկերում պահվող սահմանափակումներ չունեցող մնացորդները (նոստրո հաշիվներ): Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

(գ) Արժեզրկման պահուստ

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Կազմակերպությունը գնահատում և ճանաչում է ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի գծով սպասվող պարտքային կորուստը ՖՀՄՍ 9 ստանդարտի համաձայն: Արժեզրկումը գնահատվում և ճանաչվում է մինչև արժեզրկման անկողմնակալ վկայության տեղի ունենալը: Արժեզրկման վերաբերյալ գնահատումներ և դասակարգումներ արվում են ֆինանսական ակտիվի ճանաչման պահին: Արժեզրկման նպատակով կատարված դասակարգումից կախված փոխվում է նաև տոկոսային եկամտի հաշվարկը:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ակտիվներ

ՖՀՄՍ 9 ստանդարտի համաձայն ֆինանսական ակտիվների գծով սպասվող պարտքային կորստի հաշվարկման համար Կազմակերպությունը սահմանում է հետևյալ հասկացությունները.

«Սպասվող պարտքային կորուստ»՝ պարտքային կորուստների միջին կշռված մեծություն, որը հաշվարկվում է դեֆոլտի (պարտքային կորուստների) հավանականությամբ կշռման միջոցով: ՍՊԿ գնահատվում է առկա այն տեղեկատվության վերլուծության հիման վրա, որի հավաքագրումը հնարավոր է առանց անհարկի ծախսումների ու ջանքերի: ՍՊԿ գումարը պետք է արտացոլի կորուստի տեղի ունենալու հավանականությունը:

Ակտիվների պորտֆելային գնահատման ժամանակ յուրաքանչյուր ակտիվի գծով ՍՊԿ հաշվարկվում է որպես հետևյալ երեք բաղադրիչների արտադրյալ.

ա) ակնկալվող դրամական հոսքեր, բերված ներկա արժեքի սկզբնական կամ տվյալ պահին կիրառելի վերանայված արդյունավետ տոկոսադրույքով,
բ) հաջորդ 12 ամսվա կամ ակտիվի մնացած ժամկետի համար հաշվարկված դեֆոլտի (պարտքային կորուստների) հավանականություն,
գ) դեֆոլտային ակտիվների գծով կորուստների մեծություն:

«Դեֆոլտային վարկ»՝ վարկ, որի գծով բավարարված է հետևյալ պայմաններից մեկը.
- վարկի տևողության ընթացքում անընդմեջ ժամկետանց օրերի թիվը կազմել է 91 կամ ավել,
- հաշվետվության օրվա դրությամբ վարկառուի կամ իր բիզնեսի վերաբերյալ այնպիսի բացասական տեղեկատվության առկայություն, որը կարող է հանգեցնել վարկի դեֆոլտային դառնալուն, այդ թվում՝ մակրոտնտեսական պայմանների էական վատացում,
- հաշվետվության օրվա դրությամբ առկա է Կազմակերպության ներքին իրավական ակտերով սահմանված սուբյեկտիվ չափանիշներից մեկը:

«Պարտքային ռիսկի էական ավելացում»՝ հաշվետվության օրվա դրությամբ վարկի գծով հետևյալ հանգամանքներից մեկի առկայությունը.
- վարկի տևողության ընթացքում անընդմեջ ժամկետանց օրերի թիվը կազմել է 31-90 օր,
- գրավի արժեքի էական նվազում, երաշխավորների ֆինանսական վիճակի էական վատացում, որի մասին առկա է փաստաթղթավորված տեղեկատվություն,
- վարկառուի կամ իր բիզնեսի վերաբերյալ այնպիսի բացասական տեղեկատվության առկայություն, որը կարող է էական ազդեցություն ունենալ իր ֆինանսական պարտավորությունների մարման վրա, այդ թվում՝ մակրոտնտեսական պայմանների վատացում,
- Կազմակերպության ներքին իրավական ակտերով սահմանված այլ սուբյեկտիվ չափանիշներ:

«Պարզեցված մոտեցում»՝ մոտեցում, որը կիրառվում է դեբիտորական պարտքերի համար: Այս դեպքում Կազմակերպությունը չի հետևում տվյալ ակտիվների գծով վարկային ռիսկի փոփոխություններին, փոխարենը՝ Կազմակերպությունը ճանաչում է կորստի պահուստը յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ՝ ելնելով ֆինանսական ակտիվի ամբողջ ժամկետի համար հաշվարկված սպասվող պարտքային կորուստներից:

«Ցածր պարտքային ռիսկի հետ կապված պարզեցման մոտեցում»՝ մոտեցում, որը կիրառվում է այն ակտիվների համար, որոնք հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ունեն Կազմակերպության ներքին իրավական ակտերով սահմանված արտաքին վարկանիշ: Կազմակերպությունը չի հետևում տվյալ ակտիվների գծով վարկային ռիսկի փոփոխություններին և ճանաչում է կորստի պահուստը յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ՝ ելնելով ֆինանսական ակտիվի 12 ամսվա սպասվող պարտքային կորուստներից:

«Չեռքբերված կամ սկզբնապես արժեզրկված ակտիվի մոտեցում»՝ մոտեցում, որը կիրառվում է, երբ ֆինանսական ակտիվի սկզբնական ճանաչման ժամանակ այն գնահատվել է որպես արժեզրկված ակտիվ՝ կապված կոնտրագենտի մեկ այլ արժեզրկված վարկ ֆինանսավորելու, կոնտրագենտի, ինչպես նաև կոնտրագենտին փոխկապակցված անձանց զգալի ֆինանսական դժվարությունների, տնտեսական պայմանների էական վատթարացման հետ, կամ պայմանավորված այլ սուբյեկտիվ չափանիշներով: Այս ակտիվները, ի սկզբանե, ճանաչվում են իրական արժեքով, իսկ ակնկալվող դրամական հոսքերը հաշվարկվում են՝ հիմք ընդունելով

վարկային ռիսկով կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը: Սպասվող պարտքային կորուստը որոշվում է այն ժամանակ, երբ կանխատեսվող դրամական հոսքերը նվազում են սկզբնական ճանաչման ժամանակ ակնկալվող հոսքերի համեմատ:

«Ընդհանուր մոտեցում»՝ տվյալ մոտեցման շրջանակներում արժեզրկումից կորստի հաշվարկը կատարվում է եռափուլ գործընթացով, որն արտահայտում է ակտիվի պարտքային ռիսկի փոփոխությունը:

Արժեզրկման խմբային գնահատում իրականացնելու նպատակով ֆինանսական ակտիվները խմբավորվում են միատարր խմբերի Կազմակերպության ներքին ընթացակարգերի հիման վրա, որոնք կարող են հաշվի առնել ֆինանսական ակտիվների այնպիսի բնութագրիչներ, ինչպիսիք են՝ ակտիվի տեսակը, ժամկետանց կարգավիճակը, վարկառուի գործունեության ճյուղը և այլ գործոններ:
Վարկերի խմբային գնահատման նպատակով Կազմակերպությունը դիտարկել է հետևյալ խմբերը՝
- մինչև 5 մլն դրամ գումարով և մինչև 1 տարի տևողությամբ վարկեր, որոնք ապահովված են թանկարժեք մետաղներով,
- մինչև 5 մլն դրամ գումարով, 1 տարի և ավել տևողությամբ վարկեր, որոնք ապահովված են թանկարժեք մետաղներով,
- մինչև 5 մլն դրամ գումարով վարկեր, որոնք ապահովված են այլ գրավներով,
- 5 մլն դրամ և ավել գումարով վարկեր:

(դ) Հիմնական միջոցներ

(i) Սեփական ակտիվներ

Հիմնական միջոցների միավորները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները:

Երբ հիմնական միջոցի միավորը բաղկացած է օգտակար ծառայության տարբեր ժամկետ ունեցող խոշոր բաղկացուցիչներից, այդ բաղկացուցիչները հաշվառվում են որպես հիմնական միջոցների առանձին միավորներ:

(ii) Մաշվածություն

Մաշվածությունը ճանաչվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում՝ կիրառելով գծային մեթոդը հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում: Մաշվածության հաշվարկը սկսվում է հիմնական միջոցի ձեռքբերման պահից, իսկ սեփական ուժերով կառուցված ակտիվների դեպքում՝ վերջիններս կառուցումն ավարտելու և շահագործման հանձնելու պահից: Օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետները հետևյալն են.

փոխադրամիջոցներ	5 տարի
գույք և գրասենյակային սարքավորումներ	1-5 տարի
այլ հիմնական միջոցներ	1-5 տարի
կապի և հաղորդակցության միջոցներ	1 տարի
գործառնական վարձակալությամբ ստացված հիմնական միջոցներ	5 տարի

Վարձակալված հիմնական միջոցների համար կատարած բարելավումների գծով մաշվածությունը հաշվարկվում է ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետից և վարձակալության գործողության ժամկետից նվազագույնի ընթացքում:

(ե) Ոչ նյութական ակտիվներ

Կազմակերպության կողմից ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և արժեզրկումից կորուստները:

Համակարգչային ծրագրերի լիցենզիաների ձեռքբերման ծախսերը կապիտալացվում են որպես առանձին ծրագրի ձեռքբերման և ներդրման ծախսեր:

Ամորտիզացիան ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով գծային մեթոդը ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետը կազմում է 10 տարի:

(զ) Պահուստներ

Պահուստը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում է, երբ Կազմակերպությունը, որպես անցյալ դեպքերի արդյունք ունի իրավական կամ կառուցողական պարտականություն, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտների արտահոսք: Եթե ազդեցությունն էական է, պահուստները որոշվում են զեղչելով ակնկալվող դրամական հոսքերը՝ օգտագործելով զեղչման մինչև հարկումը գործող այն դրույքը, որն արտացոլում է ժամանակի մեջ դրամի արժեքի շուկայի ներկա գնահատականը և, անհրաժեշտության դեպքում՝ պարտավորությանը բնորոշ ռիսկերը:

(է) Փոխառությունների գծով պարտավորվածություններ

Բնականոն գործունեության ընթացքում Վարկային կազմակերպությունը հանձն է առնում փոխառությունների գծով պարտավորվածություններ, որոնք ներառում են չօգտագործված վարկային պարտավորվածությունները և երաշխիքները:

Ֆինանսական երաշխիքներն իրենցից ներկայացնում են պայմանագրեր, որոնք պարտավորեցնում են Կազմակերպությանը կատարել որոշակի վճարումներ, որոնք կփոխհատուցեն երաշխիքի սեփականատիրոջ այն վնասները, որոնք նա կկրեր, եթե առանձին պարտատերն ի վիճակի չլիներ կատարել վճարումները պարտքային գործիքի պայմաններով նախատեսված ժամկետներում:

Ֆինանսական երաշխիքի գծով պարտավորությունն ի սկզբանե ճանաչվում է իրական արժեքով, հաշվի չառնելով գործարքի հետ կապված ծախսումները, և հետագայում չափվում է երկու մեծություններից առավելագույնով՝ ի սկզբանե ճանաչված գումարը՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան կամ երաշխիքի գծով կորուստների պահուստը: Ֆինանսական երաշխիքների գծով կորուստների պահուստը և փոխառությունների գծով այլ պարտավորվածությունները ճանաչվում են, երբ գոյություն ունի վնաս կրելու հավանականություն և այդ վնասը հնարավոր է արժանահավատորեն չափել:

Ֆինանսական երաշխիքի գծով պարտավորությունները և փոխառությունների գծով այլ պարտավորվածությունների գծով պահուստները ներառվում են այլ պարտավորությունների կազմում:

Փոխառությունների գծով պարտավորվածությունները չեն ճանաչվում, բացառությամբ հետևյալ պարտավորվածությունների.

- փոխառությունների գծով պարտավորվածություններ, որոնք Կազմակերպությունը նախատեսում է որպես ֆինանսական պարտավորություններ իրական արժեքով չափվող՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով
- եթե Կազմակերպությունն ունի իր փոխառությունների գծով պարտավորվածություններից առաջացող ակտիվների՝ դրանց առաջացումից կարճ ժամանակ անց վաճառելու նախկին պրակտիկա, ապա նույն դասում գտնվող բոլոր փոխառությունների գծով պարտավորվածությունները դիտվում են որպես ածանցյալ գործիքներ
- փոխառությունների գծով պարտավորվածություններ, որոնք կարող են մարվել զուտ հիմունքով՝ դրամական միջոցներով կամ մեկ այլ ֆինանսական գործիք մատակարարելով կամ թողարկելով

- շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով փոխառություն տրամադրելու պարտավորվածություններ:

(ը) Կանոնադրական կապիտալ

Կանոնադրական կապիտալը դասակարգվում են որպես սեփական կապիտալ:

(ii) Շահաբաժիններ

Շահաբաժիններ հայտարարելու և վճարելու Կազմակերպության կարողությունը կարգավորվում է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կանոնակարգերով: Կազմակերպությունը չի հայտարարել շահաբաժինների վճարում:

(թ) Հարկում

Շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն մասի, որը վերաբերում է այլ համապարփակ եկամտի միավորներին կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում ճանաչված բաժնետերերի հետ իրականացված գործառնություններին, որի դեպքում շահութահարկը ճանաչվում է այլ համապարփակ եկամտում կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում:

Ընթացիկ հարկը տարվա շահութահարկի գծով ակնկալվող վճարման ենթակա հարկի գումարն է, որը հաշվարկվում է՝ կիրառելով հարկերի այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ, ըստ էության, ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, և նախորդ տարիների վճարման ենթակա հարկերի գծով կատարված ճշգրտումները:

Հետաձգված հարկերը հաշվարկվում են օգտագործելով հաշվեկշռային պարտավորության մեթոդը՝ հիմնվելով ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակներով օգտագործվող ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների ու հարկային նպատակներով օգտագործվող գումարների ժամանակավոր տարբերությունների վրա: Հետաձգված հարկի գումարը հիմնված է ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքի իրացման կամ մարման ակնկալվող մեթոդի վրա՝ կիրառելով հարկերի այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ, ըստ էության, ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Հետաձգված հարկը ճանաչվում է ֆինանսական հաշվետվությունների նպատակների համար օգտագործվող ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակների համար օգտագործվող գումարների ժամանակավոր տարբերությունների գծով: Հետաձգված հարկը չի ճանաչվում հետևյալ ժամանակավոր տարբերությունների համար՝ հարկային նպատակներով չնվազեցվող գուդվիլ, ակտիվների կամ պարտավորությունների սկզբնական ճանաչում, որը ազդեցություն չունի հաշվապահական կամ հարկվող շահույթի վրա, ինչպես նաև այն դուստր ընկերություններում կատարած ներդրումներին վերաբերող ժամանակավոր տարբերություններ, որտեղ մայր ընկերությունն ի վիճակի է վերահսկել ժամանակավոր տարբերության հակադարձումը և հավանական է, որ ժամանակավոր տարբերությունը չի հակադարձվի մոտ ապագայում: Հետաձգված հարկի գումարը չափվում է՝ կիրառելով հարկերի այն դրույքները, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն ժամանակավոր տարբերությունների նկատմամբ վերջիններս հակադարձելիս՝ հիմք ընդունելով այն օրենքների դրույթները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ, ըստ էության, ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Հետաձգված հարկային ակտիվը ճանաչվում է միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ առկա կլինի ապագա հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները, չօգտագործված հարկային վնասները և արտոնությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները նվազեցվում են այնքանով, որքանով հավանական չէ, որ համապատասխան հարկային օգուտը կիրացվի:

(ժ) Եկամտի և ծախսի ճանաչում

Տոկոսային եկամուտը և ծախսը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:
Վարկերի տրամադրման, սպասարկման և այլ վճարները, որոնք գործարքի հետ կապված ծախսերի հետ միասին դիտարկվում են որպես վարկի ընդհանուր շահութաբերության անբաժան մաս, հետաձգվում են և ամորտիզացվում են տոկոսային եկամտի կազմում ֆինանսական գործիքի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:
Այլ վճարները, միջնորդավճարների գծով եկամուտը և ծախսը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ համապատասխան ծառայությունը տրամադրելիս:
Գործառնական վարձակալության գծով վճարները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում գծային մեթոդով՝ վարձակալության գործողության ժամկետի ընթացքում:

(ի) Դեռևս չընդունված նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Մի շարք նոր ստանդարտներ, ստանդարտների փոփոխություններ և մեկնաբանություններ չէին գործում 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և չեն կիրառվել սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս: Այդ ստանդարտներից և փոփոխություններից ստորև ներկայացվածները հնարավոր է, որ ազդեցություն կունենան Կազմակերպության ֆինանսական վիճակի և գործունեության վրա: Կազմակերպությունը մտադիր է կիրառել այդ ստանդարտները, երբ վերջիններս մտնեն ուժի մեջ:

(i) ՖՀՄՍ 16 «Վարձակալություն»

ՖՀՄՍ 16 «Վարձակալություն» ստանդարտը (այսուհետ՝ ՖՀՄՍ 16) սահմանում է մեկ՝ հաշվեկշռային հաշվառման մոդել վարձակալության համար: Վարձակալը ճանաչում օգտագործման իրավունք հանդիսացող ակտիվը, որն իրենից ներկայացնում է ելակետային ակտիվն օգտագործելու իրավունք, և վարձակալության գծով պարտավորությունը, որն իրենից ներկայացնում է վարձավճարների վճարման պարտականություն: Նախատեսված են բացառություններ կարճաժամկետ վարձակալության և ցածր արժեք ունեցող միավորների վարձակալության համար: Վարձատուի համար հաշվառման ներկայիս մոտեցումը չի փոփոխվում, վարձատուն շարունակում է դասակարգել վարձակալությունը ֆինանսական և գործառնական դասերի:

ՖՀՄՍ 16-ը փոխարինում է ՀՀՍՍ 17 «Վարձակալություն», ՖՀՄՄԿ մեկնաբանություն 4 «Համաձայնություններում վարձակալության առկայության որոշում», ՍՄԿ մեկնաբանություն 15 «Գործառնական վարձակալություն. խրախուսող պայմաններ» և ՍՄԿ մեկնաբանություն 27 «Վարձակալության իրավական ձև ներառող գործարքների բովանդակության գնահատումը» սահմանված վարձակալության հաշվառման ուղեցույցները:

ՖՀՄՍ 16-ը կգործի 2019թ. հունվարի 1-ին կամ հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար և կարող է կիրառվել ժամանակից շուտ՝ նաև ՖՀՄՍ 15 «Հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթ» ստանդարտը ՖՀՄՍ 16-ի սկզբնական կիրառման ամսաթվին կամ դրանից առաջ կիրառելու պայմանով:

4 Անցում ՖՀՄՍ 9-ին

Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների դասակարգումը ՖՀՄՍ 9-ի սկզբնական կիրառման ամսաթվի դրությամբ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են Բանկի ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների սկզբնական չափման դասերն ըստ ՀՀՍՍ 39-ի և նոր չափման դասերն ըստ ՖՀՄՍ 9-ի 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ:

	Սկզբնական դասակարգումն ըստ ՀՀՍՍ 39	Նոր դասակարգումն ըստ ՖՀՍՍ 9	Նոր հաշվեկշռային արժեքն ըստ ՖՀՍՍ 9	Սկզբնական հաշվեկշռային արժեքն ըստ ՀՀՍՍ 39
Ֆինանսական ակտիվներ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր	Ամորտիզացված արժեքով չափվող	70,132	70,379
Ներդրումային արժեթղթեր	Վաճառքի համար մատչելի	Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող	1,379,977	1,401,717
Ժամկետային ավանդներ բանկերում		Ամորտիզացված արժեքով չափվող	2,636,918	2,651,578
Հաճախորդներին տրված վարկեր		Ամորտիզացված արժեքով չափվող	6,165,578	6,124,985
			10,252,605	**10,248,659**
Ֆինանսական պարտավորություններ				
Վարկեր և փոխառություններ	Ամորտիզացված արժեքով չափվող	Ամորտիզացված արժեքով չափվող	6,123,769	6,123,769
Ռեպո համաձայնագրեր բանկերի հետ	Ամորտիզացված արժեքով չափվող	Ամորտիզացված արժեքով չափվող	1,220,206	1,220,206
Այլ պարտավորություններ	Ամորտիզացված արժեքով չափվող	Ամորտիզացված արժեքով չափվող	146,145	146,145
			7,490,120	**7,490,120**

ՖՀՍՍ 9-ի համաձայն ֆինանսական գործիքների դասակարգմանը վերաբերող կազմակերպության հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության դրույթները ներկայացված են Այս քաղաքականության կիրառմամբ պայմանավորված վերադասակարգումները ներկայացված են վերը բերվող աղյուսակում և բացատրվում են ստորև:

ա. Որոշ պարտքային արժեթղթեր Կազմակերպության կողմից պահվում են առանձին պորտֆելներում՝ ամենօրյա իրացվելիության պահանջները բավարարելու նպատակով: Կազմակերպությունը ձգտում է նվազեցնել իրացվելիության այդ պահանջների կառավարման ծախսերը, այդ իսկ պատճառով, ակտիվորեն կառավարում է պորտֆելի հատույցը: Հատույցը ներառում է պայմանագրային վճարումների հավաքագրումը և ֆինանսական ակտիվների վաճառքից ստացվող շահույթը և վնասը: Ներդրումային ռազմավարությունը հաճախ հանգեցնում է էական արժեքով վաճառքների: Կազմակերպությունը գտնում է, որ ՖՀՍՍ 9-ի համաձայն այդ արժեթղթերը պահվում են այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակներում, որի նպատակն իրագործվում է թե՛ պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի հավաքագրման և թե՛ ֆինանսական ակտիվների վաճառքի միջոցով:

5 Զուտ տոկոսային եկամուտ

հազար դրամ	2018թ.	2017թ.
Տոկոսային եկամուտ		
Հաճախորդներին տրված վարկեր	927,325	1,043,525
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	115,773	165,465
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	1,005	1,043
Ժամկետային ավանդներ բանկերում	435,510	345,765
	1,479,613	**1,555,798**
Տոկոսային ծախս		
Վարկեր և փոխառություններ	544,102	543,929
Ռեպո համաձայնագրեր	65,958	88,936
	610,060	**632,865**
Զուտ տոկոսային եկամուտ	**869,553**	**922,933**

6 Միջնորդավճարների գծով եկամուտ

հազար դրամ	2018թ.	2017թ.
Վարկավորման գործառնություններ	18,276	6,525
	18,276	**6,525**

7 Աշխատակազմի գծով ծախսեր

հազար դրամ	2018թ.	2017թ.
Աշխատակիցների փոխհատուցումներ և դրան վերաբերող հարկեր	266,638	261,553
	266,638	**261,553**

8 Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր

հազար դրամ	2018թ.	2017թ.
Գործառնական վարձակալության գծով ծախս	39,000	23,910
Չփոխհատուցվող հարկեր և տուրքեր	10,436	9,097
Մասնագիտական ծառայություններ	11,310	8,133
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	13,544	5,871
Կապի և տեղեկատվական ծառայություններ	3,807	3,227
Գրասենյակային ծախսեր	2,514	1,772
Անվտանգության ծառայություն	4,071	12
Այլ	15,880	14,525
	100,562	**66,547**

9 Շահութահարկի գծով ծախս

հազար դրամ	2018թ.	2017թ.
Ընթացիկ հարկի գծով ծախս		
Ընթացիկ տարի	95,662	123,453
Հետաձգված հարկի գծով ծախս	**95,662**	**123,453**
Ժամանակավոր տարբերությունների հակադարձում և առաջացում	71,758	(1,080)
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	**167,420**	**122,373**

2018թ-ին ընթացիկ և հետաձգված հարկերի գծով կիրառելի հարկային դրույքը կազմում է 20% (2017թ-ին՝ 20%):

Արդյունավետ հարկային դրույքի համադրում

	2018թ. հազար դրամ	%	2017թ. հազար դրամ	%
Շահույթ մինչև հարկումը	**789,693**		**623,819**	
Շահութահարկ՝ կիրառելի հարկային դրույքով	157,939	20	124,764	20
Այլ	9,481	1	(2,391)	(0.4)
	167,420	**21**	**122,373**	**20**

(ա) Հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ

Ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակներով օգտագործվող ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակներով օգտագործվող գումարների միջև ժամանակավոր տարբերություններն առաջացնում են զուտ հետաձգված հարկային պարտավորություններ 2018թ. և 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Ստորև ներկայացված է ժամանակավոր տարբերությունների շարժը 2018թ. և 2017թ. ընթացքում:

հազար դրամ	Մնացորդը առ 1 հունվարի 2017թ.	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Այլ համապարփակ եկամտում ճանաչված	Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2017թ.
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	(41,134)	-	(17,562)	(58,696)
Այլ պարտավորություններ	11,116	1,080	-	12,196
	(30,018)	**1,080**	**(17,562)**	**(46,500)**

հազար դրամ	Մնացորդը առ 1 հունվարի 2018թ.	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Այլ համապարփակ եկամտում ճանաչված	Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2018թ.
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	(58,696)	-	(279)	(58,975)
Վաճառքի համար պահվող ակտիվներ	-	3,297	-	3,297
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	(169)	-	(169)
Ժամկետային ավանդներ բանկերում	-	(8,154)	-	(8,154)
Հաճախորդներին տրված վարկեր	-	(65,848)	-	(65,848)
Այլ պարտավորություններ	12,196	(744)	-	11,452
	(46,500)	**(71,618)**	**(279)**	**(118,397)**

(բ) Այլ համապարփակ եկամտում ճանաչված շահութահարկ

Ստորև ներկայացված են այլ համապարփակ եկամտի տարրերին վերաբերող հարկային հետևանքները դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար:

	2018թ.			2017թ.		
հազար դրամ	**Գումարը մինչև հարկումը**	**Հարկի գծով հատուցում**	**Գումարը հարկումից հետո**	**Գումարը մինչև հարկումը**	**Հարկի գծով ծախս**	**Գումարը հարկումից հետո**
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի զուտ փոփոխություն	294,176	(58,836)	235,340	275,918	(58,696)	217,222
Այլ համապարփակ եկամուտ	**294,176**	**(58,836)**	**235,340**	**275,918**	**(58,696)**	**217,222**

10 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

հազար դրամ	**2018թ.**	**2017թ.**
Կանխիկ	20,132	12,579
Ընթացիկ հաշիվներ		
10 խոշորագույն հայկական բանկեր	22,094	26,388
Փոքր և միջին չափի հայկական բանկեր	38	31,409
Ընդամենը ընթացիկ հաշիվներ	**22,132**	**57,797**
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ, ինչպես ներկայացված է դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունում	**42,264**	**70,376**
Հաշվեգրված տոկոսներ	1	3
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ մինչև արժեզրկման պահուստ	**42,265**	**70,379**
Արժեզրկման պահուստ	(52)	-
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	**42,213**	**70,379**

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները արժեզրկված կամ ժամկետանց չեն:

11 Ներդրումային արժեթղթեր

Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր

հազար դրամ	**2018թ.**	**2017թ.**
Պարտքային և ֆիքսված եկամտով գործիքներ		
ՀՀ պետական գանձապետական պարտատոմսեր	1,013,757	1,401,717
Սպասվող պարտքային վնասի գծով պահուստ	(16,487)	-
	997,270	**1,401,717**

Ներդրումային արժեթղթերը ժամկետանց չեն:

12 Ժամկետային ավանդներ բանկերում

հազար դրամ	2018թ.	2017թ.
10 խոշորագույն հայկական բանկեր	5,313,465	2,651,578
Սպասվող պարտքային վնասի գծով պահուստ	(12,366)	-
Ընդամենը ժամկետային ավանդներ բանկերում	**5,301,099**	**2,651,578**

Բանկերում ժամկետային ավանդների կենտրոնացում

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպության բանկային հաշիվների մնացորդներ, գերազանցում են Կազմակերպության սեփական կապիտալի 10%-ը (2017թ. դեկտեմբերի 31-ին նույնպես բանկի հաշիվների մնացորդը գերազանցում էր Կազմակերպության սեպական կապիտալի 10%-ը):

13 Հաճախորդներին տրված վարկեր

հազար դրամ	2018թ.	2017թ.
Ամորտիզացված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված վարկեր		
Վարկեր խոշոր ընկերություններին	470,000	1,888,769
Վարկեր ԼՂՀ պետական մարմիններին	896,506	1,795,331
Վարկեր փոքր և միջին չափի ընկերություններին	68,793	71,362
Ընդամենը իրավաբանական անձանց տրված վարկեր	**1,435,299**	**3,755,462**
Անհատներին տրված վարկեր		
Ոսկու գրավով ապահովված սպառողական վարկեր	2,262,774	1,785,440
Այլ սպառողական վարկեր	616,146	658,197
Ընդամենը անհատներին տրված վարկեր	**2,878,920**	**2,443,637**
Ամորտիզացված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր		
Արժեզրկման գծով պահուստ	(58,814)	(74,114)
Ամորտիզացված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված զուտ վարկեր	**4,255,405**	**6,124,985**

Ստորև ներկայացված է արժեզրկման գծով պահուստի շարժը ըստ հաճախորդներին տրված վարկերի դասերի 2018թ. դեկտեմբերի 31-ին և 2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների ընթացքում:

հազար դրամ	2018թ.	2017թ.
Հաճախորդներին տրված վարկեր		
Մնացորդը տարեսկզբին	74,113	74,286
Զուտ ծախս/եկամուտ	11,918	(32,047)
Դուրսգրումներ	(148,790)	(49,713)
Հակադարձումներ	121,573	81,588
Մնացորդը տարեվերջին	**58,814**	**74,113**

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ արժեզրկված վարկերի գծով հաշվեգրված տոկոսները կազմում են 60,386 հազար դրամ (31 դեկտեմբերի 2017թ. 70,255 հազար դրամ):

(ա) Հաճախորդներին տրված վարկերի պորտֆելի որակական ցուցանիշներ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն հաճախորդներին տրված վարկերի պորտֆելի որակական ցուցանիշների վերաբերյալ 2018 և 2017թթ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Արժեզրկման պահուստ

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Կազմակերպությունը գնահատում և ճանաչում է ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի գծով սպասվող պարտքային կորուստը ՖՀՄՍ 9 ստանդարտի համաձայն: Արժեզրկումը գնահատվում և ճանաչվում է մինչև արժեզրկման անկողմնակալ վկայության տեղի ունենալը: Արժեզրկման վերաբերյալ գնահատումներ և դասակարգումներ արվում են ֆինանսական ակտիվի ճանաչման պահին:
Արժեզրկման նպատակով կատարված դասակարգումից կախված փոխվում է նաև տոկոսային եկամտի հաշվարկը:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ակտիվներ

ՖՀՄՍ 9 ստանդարտի համաձայն ֆինանսական ակտիվների գծով սպասվող պարտքային կորստի հաշվարկման համար Կազմակերպությունը սահմանում է հետևյալ հասկացությունները.
«Սպասվող պարտքային կորուստ»՝ պարտքային կորուստների միջին կշռված մեծություն, որը հաշվարկվում է դեֆոլտի (պարտքային կորուստների) հավանականությամբ կշռման միջոցով: ՍՊԿ գնահատվում է առկա այն տեղեկատվության վերլուծության հիման վրա, որի հավաքագրումը հնարավոր է առանց անհարկի ծախսումների ու ջանքերի: ՍՊԿ գումարը պետք է արտացոլի կորուստի տեղի ունենալու հավանականությունը:
Ակտիվների պորտֆելային գնահատման ժամանակ յուրաքանչյուր ակտիվի գծով ՍՊԿ հաշվարկվում է որպես հետևյալ երեք բաղադրիչների արտադրյալ.
ա) ակնկալվող դրամական հոսքեր, բերված ներկա արժեքի սկզբնական կամ տվյալ պահին կիրառելի վերանայված արդյունավետ տոկոսադրույքով,
բ) հաջորդ 12 ամսվա կամ ակտիվի մնացած ժամկետի համար հաշվարկված դեֆոլտի (պարտքային կորուստների) հավանականություն,
գ) դեֆոլտային ակտիվների գծով կորուստների մեծություն:
«Դեֆոլտային վարկ»՝ վարկ, որի գծով բավարարված է հետևյալ պայմաններից մեկը.

- վարկի տևողության ընթացքում անընդմեջ ժամկետանց օրերի թիվը կազմել է 91 կամ ավել,
- հաշվետվության օրվա դրությամբ վարկառուի կամ իր բիզնեսի վերաբերյալ այնպիսի բացասական տեղեկատվության առկայություն, որը կարող է հանգեցնել վարկի դեֆոլտային դառնալուն, այդ թվում՝ մակրոտնտեսական պայմանների էական վատացում,
- հաշվետվության օրվա դրությամբ առկա է Կազմակերպության ներքին իրավական ակտերով սահմանված սուբյեկտիվ չափանիշներից մեկը:

«Պարտքային ռիսկի էական ավելացում»՝՝ հաշվետվության օրվա դրությամբ վարկի գծով հետևյալ հանգամանքներից մեկի առկայությունը.

- վարկի տևողության ընթացքում անընդմեջ ժամկետանց օրերի թիվը կազմել է 31-90 օր,
- գրավի արժեքի էական նվազում, երաշխավորների ֆինանսական վիճակի էական վատացում, որի մասին առկա է փաստաթղթավորված տեղեկատվություն,
- վարկառուի կամ իր բիզնեսի վերաբերյալ այնպիսի բացասական տեղեկատվության առկայություն, որը կարող է էական ազդեցություն ունենալ իր ֆինանսական պարտավորությունների մարման վրա, այդ թվում՝ մակրոտնտեսական պայմանների վատացում,
- Կազմակերպության ներքին իրավական ակտերով սահմանված այլ սուբյեկտիվ չափանիշներ:

«Պարզեցված մոտեցում»՝ մոտեցում, որը կիրառվում է դեբիտորական պարտքերի համար: Այս դեպքում Կազմակերպությունը չի հետևում տվյալ ակտիվների գծով վարկային ռիսկի փոփոխություններին, փոխարենը՝ Կազմակերպությունը ճանաչում է կորստի պահուստը

յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ՝ ելնելով ֆինանսական ակտիվի ամբողջ ժամկետի համար հաշվարկված սպասվող պարտքային կորուստներից:
«Ցածր պարտքային ռիսկի հետ կապված պարզեցման մոտեցում»՝ մոտեցում, որը կիրառվում է այն ակտիվների համար, որոնք հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ունեն Կազմակերպության ներքին իրավական ակտերով սահմանված արտաքին վարկանիշ: Կազմակերպությունը չի հետևում տվյալ ակտիվների գծով վարկային ռիսկի փոփոխություններին և ճանաչում է կորստի պահուստը յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ՝ ելնելով ֆինանսական ակտիվի 12 ամսվա սպասվող պարտքային կորուստներից:
«Չեռքբերված կամ սկզբնապես արժեզրկված ակտիվի մոտեցում»՝ մոտեցում, որը կիրառվում է, երբ ֆինանսական ակտիվի սկզբնական ճանաչման ժամանակ այն գնահատվել է որպես արժեզրկված ակտիվ՝ կապված կոնտրագենտի մեկ այլ արժեզրկված վարկ ֆինանսավորելու, կոնտրագենտի, ինչպես նաև կոնտրագենտին փոխկապակցված անձանց զգալի ֆինանսական դժվարությունների, տնտեսական պայմանների էական վատթարացման հետ, կամ պայմանավորված այլ սուբյեկտիվ չափանիշներով: Այս ակտիվները, ի սկզբանե, ճանաչվում են իրական արժեքով, իսկ ակնկալվող դրամական հոսքերը հաշվարկվում են՝ հիմք ընդունելով վարկային ռիսկով կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը: Սպասվող պարտքային կորուստը որոշվում է այն ժամանակ, երբ կանխատեսվող դրամական հոսքերը նվազում են սկզբնական ճանաչման ժամանակ ակնկալվող հոսքերի համեմատ:

«Ընդհանուր մոտեցում»՝ տվյալ մոտեցման շրջանակներում արժեզրկումից կորստի հաշվարկը կատարվում է եռափուլ գործընթացով, որն արտահայտում է ակտիվի պարտքային ռիսկի փոփոխությունը:
Արժեզրկման խմբային գնահատում իրականացնելու նպատակով ֆինանսական ակտիվները խմբավորվում են միատարր խմբերի Կազմակերպության ներքին ընթացակարգերի հիման վրա, որոնք կարող են հաշվի առնել ֆինանսական ակտիվների այնպիսի բնութագրիչներ, ինչպիսիք են՝ ակտիվի տեսակը, ժամկետանց կարգավիճակը, վարկառուի գործունեության ճյուղը և այլ գործոններ:
Վարկերի խմբային գնահատման նպատակով Կազմակերպությունը դիտարկել է հետևյալ խմբերը՝
- մինչև 5 մլն դրամ գումարով և մինչև 1 տարի տևողությամբ վարկեր, որոնք ապահովված են թանկարժեք մետաղներով,
- մինչև 5 մլն դրամ գումարով, 1 տարի և ավել տևողությամբ վարկեր, որոնք ապահովված են թանկարժեք մետաղներով,
- մինչև 5 մլն դրամ գումարով վարկեր, որոնք ապահովված են այլ գրավներով,
- 5 մլն դրամ և ավել գումարով վարկեր:

Պահուստի գումար առ 31.12.18թ., հազար դրամ

	Կոլեկտիվ գնահատման խմբերը					
	<5.0 մլն այլ գրավով	**<5.0 մլն ոսկով <365**	**<5.0 մլն ոսկով >=365**	**կոլեկտիվ գնահատված**	**>=5.0 մլն. Դրամ անհատապես գնահատված**	**Ընդամենը**
I փուլ	637	340	1,577	4,962	-	**7,515**
II փուլ, ռիսկի ավելացում	19	57	99	39	-	**215**
III փուլ, արժեզրկված	-	-	-	-	51,084	51,084
Ընդամենը	**656**	**397**	**1,676**	**5,001**	**51,084**	**58 814**

Այն վարկերի նկատմամբ, որոնք գերազանցում են Կազմակերպության ներքին իրավական ակտերով սահմանված անհատական գնահատման շեմը, ինչպես նաև արժեզրկված վարկերի նկատմամբ կիրառվում է անհատական մոտեցում:
Սպասվող պարտքային կորուստների գնահատումը Կազմակերպությունն իրականացրել է պատմական տվյալների, ինչպես նաև մակրոտնտեսական ցուցանիշների (օրինակ՝ տնտեսական ակտիվության ցուցանիշ, սպառողական գների ինդեքս, տրանսֆերտներ, և այլն) կանխատեսումների հիման վրա՝ հաշվի առնելով մակրոտնտեսական 4 սցենար. բազային, լավատեսական, վատատեսական և խիստ վատատեսական: Արժեզրկման պահուստի հաշվարկի նպատակով նշված սցենարներով ստացված արդյունքները խմբավորվել են՝ հիմք ընդունելով համապատասխան տեսակարար կշիռները:

Պահուստի գումար առ 31.12.18թ., հազար դրամ

Սցենար	I փուլ	II փուլ, ռիսկի ավելացում	III փուլ, արժեզրկված	Ընդամենը
Բազային	7,339	208	26,044	33,591
Լավատեսական	7,024	197	2,812	10,033
Վատատեսական	7,659	220	67,661	75,539
Խիստ վատատեսական	7,992	232	103,002	111,227
Միջին	7,515	215	51,084	58,814

Ընդհանուր մոտեցման շրջանակներում առանձնացվում է ակտիվների արժեզրկման 3 փուլ.
ա) առաջին փուլ, որը վերաբերում է այն ակտիվներին, որոնց պարտքային որակը սկզբնական ճանաչումից հետո էապես չի նվազել, կամ որոնց նկատմամբ կիրառվել է Ցածր պարտքային ռիսկի հետ կապված պարզեցման մոտեցում,
բ) երկրորդ փուլ, որը վերաբերում է այն ակտիվներին, որոնց գծով սկզբնական ճանաչումից հետո արձանագրվել է Պարտքային ռիսկի էական ավելացում, սակայն պարտքային կորստի վերաբերյալ օբյեկտիվ տվյալներ չկան,
գ) երրորդ փուլ, որը վերաբերում է այն ակտիվներին, որոնց գծով առկա են արժեզրկման վերաբերյալ օբյեկտիվ վկայություններ:

Կազմակերպության ներքին իրավական ակտերով սահմանվում են այն չափանիշները, որոնց առկայության դեպքում երրորդ և երկրորդ փուլում գտնվող ակտիվները կարող են վերադասակարգվել առաջին փուլ:
Առաջին փուլում գտնվող ակտիվների համար ճանաչվում է 12 ամսվա սպասվող պարտքային կորուստ, իսկ երկրորդ և երրորդ փուլերի ակտիվների համար՝ ամբողջ ժամկետի համար հաշվարկված սպասվող պարտքային կորուստ:
Կազմակերպությունը կիրառում է բազմաթիվ միջոցներ վարկային ռիսկի զսպման նպատակով: Տվյալ միջոցների թվում կարևոր տեղ է զբաղեցնում վարկերի վերադարձի ապահովումը գրավով և ապահովման այլ տեսակի միջոցներով: Կազմակերպության ներքին իրավական ակտերով սահմանվում են յուրաքանչյուր վարկատեսակի համար ընդունելի ապահովման միջոցները, դրանց գնահատման և փաստաթղթավորման կարգը: Կազմակերպության հիմնական ապահովման միջոցներն են թանկարժեք իրերի և անշարժ գույքի գրավը, ինչպես նաև երաշխավորությունները: Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է վարկային պորտֆելի բաշխումն ըստ առանձին ապահովման միջոցների:

Վարկերի ապահովվածության վերլուծություն առ 31.12.18թ., հազար դրամ

Հիմնական ապահովման միջոց	Վարկային պորտֆելի ապահովումը	Պահուստի գումար	Տվյալ ապահովման միջոցով ապահովված վարկային պորտֆելի մասնաբաժին
Անշարժ գույք	1,139,374	53,450	26.41%
Ոսկի	2,219,891	3,009	51.30%
Երաշխավորություններ	912,258	2,143	21.15%
Փոխադրամիջոցներ	26,829	111	0.62%
Իրավունքներ	17,474	83	0.41%
Այլ գրավ	3,264	8	0.08%
Առանց գրավ	2,026	10	0.05%
Ընդամենը	**4,321,116**	**58,814**	**100%**

Պարտքային ֆինանսական ակտիվների գծով, որոնց հիմքում ընկած պայմանագրի երկրորդ կողմը հանդիսանում է ֆինանսական կազմակերպություն կամ պետություն, պահուստի հաշվարկման համար Կազմակերպությունը գնահատել է նշված ֆինասնական կազմակերպությունների գործունեությունը՝ հիմնվելով մի խումբ՝ ինչպես ֆինանսական, այնպես էլ ոչ ֆինանսական ցուցանիշների վրա, իսկ պետության դեպքում հաշվի է առնվել Մուդիզ վարկանիշային գործակալության կոմից տրվող՝ երկարաժամկետ արտարժույթային պարտատոմսերի վարկանիշները:

Այլ ֆինանսական ակտիվների գծով պահուստ, հազար դրամով

	31.12.17թ.		31.12.18թ.	
	Գումար	**Պահուստ**	**Գումար**	**Պահուստ**
Բանկային հաշիվներ	57,797	247	22,132	51
Բանկային ավանդներ	2,651,568	14,660	5,313,465	12,366
Պետական արժեթղթեր	1,401,717	21,740	1,013,757	16,487
Ընդամենը	**4,111,082**	**36,647**	**6,349,354**	**28,904**

Վերը նշված ֆինանսական ակտիվները անհատապես արժեզրկված կամ ժամկետանց չեն:
Հաշվետվության օրվա դրությամբ Կազմակերպությունը չունի ձեռքբերված կամ սկզբնապես արժեզրկված ակտիվ:

(գ) Գրավի վերլուծություն

(i) Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է իրավաբանական անձանց տրված վարկերի պորտֆելի վերլուծությունը (առանց արժեզրկման) ըստ գրավի տեսակների 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	Հաճախորդներին տրված վարկեր	**Գրավի իրական արժեքը տրամադրման ամսաթվի**
Անշարժ գույք	225,333	410,600
Պետական երաշխիք	896,506	896,506
Այլ գրավ	313,459	571,250
	1,435,298	**1,878,356**

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է իրավաբանական անձանց տրված վարկերի պորտֆելի վերլուծությունը (առանց արժեզրկման) ըստ գրավի տեսակների 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	Հաճախորդն երին տրված վարկեր	**Գրավի իրական արժեքը տրամադրման ամսաթվին գրավի համար**
Անշարժ գույք	1,923,753	1,923,753
Պետական երաշխիք	1,770,278	1,770,278
Այլ գրավ	17,338	17,338
	3,711,369	**3,711,369**

Վերը աղյուսակում բերվող գումարներն իրենցից ներկայացնում են վարկերի հաշվեկշռային արժեքը և գրավի իրական արժեքը:

(ii) Անհատներին տրված վարկեր

Սպառողական վարկերն ապահովված են ոսկու գրավով: Այլ սպառողական վարկերն ապահովված են հիմնականում անշարժ գույքով:

(դ) Վարկային պորտֆելի աշխարհագրական և ըստ տնտեսության ճյուղերի վերլուծություն

Վարկերը տրամադրվել են հիմնականում Հայաստանի Հանրապետությունում գտնվող հաճախորդներին, որոնք իրենց գործունեությունը ծավալել են տնտեսության հետևյալ ճյուղերում.

հազար դրամ	**2018թ.**	**2017թ.**
Առևտուր	41,077	1,731,041
Սննդի արդյունաբերություն	250,000	224,224
Տնտեսության այլ ճյուղեր	1,144,222	1,804,091
Անհատներին տրված վարկեր	2,878,920	2,439,743
	4,314,219	**6,199,099**
Արժեզրկման գծով պահուստ	(58,814)	(74,114)
	4,255,405	**6,124,985**

14 Վաճառքի համար պահվող ակտիվներ

հազար դրամ	**2018թ.**	**2017թ.**
Վաճառքի համար պահվող ակտիվներ	35,785	39,451
	35,785	**39,451**

2018թ. ընթացքում Կազմակերպությունը ձեռք է բերել 35,785 հազար դրամ ընդհանուր գումարով ակտիվ՝ իրավաբանական անձին տրված վարկերի դիմաց ընդունված գրավի նկատմամբ վերահսկողության իրավունք ստանալու միջոցով (2017թ-ին՝ 39,451 հազար դրամ):

15 Վարկեր և փոխառություններ

Սույն ծանոթագրությունում ներկայացված է տեղեկատվություն Կազմակերպության ամորտիզացված արժեքով չափվող տոկոսակիր վարկերի և փոխառությունների պայմանագրային պայմանների մասին: Տոկոսադրույքի, արտարժույթի և իրացվելիության ռիսկերին Կազմակերպության ենթարկվածության վերաբերյալ առավել մանրամասն տեղեկատվությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 17-ում:

հազար դրամ	**2018թ.**	**2017թ.**
Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ		
Գրավով չապահովված փոխառություններ կապակցված կողմերից	6,123,659	4,643,823
Ընդամենը	**6,123,659**	**4,643,823**
Ընթացիկ պարտավորություններ		
Գրավով չապահովված փոխառություններ կապակցված կողմերից	-	1,479,946
Ընդամենը	**-**	**1,479,946**
Ընդամենը վարկեր և փոխառություններ	**6,123,659**	**6,123,769**

Ստորև ներկայացված են կապակցված կողմերից փոխառությունների համար գործող պայմանները:

հազար դրամ	**Արժույթ**	**Անվ. տոկոսադր.**	**Մարման տարին**	**2018թ. անվանակ. արժեք***	**2018թ. հաշվեկշռ. արժեք**	**2017թ. անվանակ. արժեք***	**2017թ. հաշվեկշռ. արժեք**
Քարավան ՍՊԸ	ՀՀ դրամ	8-10	2019-2024	4,645,000	4,645,000	4,645,000	4,645,000
Հակոբյան Հակոբ	ՀՀ դրամ	9-10	2019-2021	950,000	950,000	950,000	950,000
Հակոբյան Հակոբ	ԱՄՆ դոլ.	8.5-9	2019-2020	387,000	387,000	387,280	387,280

* Աղյուսակում նշված անվանական արժեքը ներառում է մայր գումարը և հաշվեգրված տոկոսները:

** Փոխառությունների գնահատված իրական արժեքը մոտավորապես հավասար է դրանց հաշվեկշռային արժեքին:

(ա) Փոխառությունների կենտրոնացում

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպությունն ունի փոխառություններ մեկ անհատից և մեկ կազմակերպությունից որոնց մնացորդները գերազանցում էին Կազմակերպության սեփական կապիտալի 10%-ը:

16 Ռեպո համաձայնագրեր բանկերի հետ

Ռեպո համաձայնագիրը կնքվել են Հայբիզնեսբանկ ՓԲԸ հետ՝ մինչև 29/01/2019թ. մարման ժամկետով: Համաձայն պայմանագրի Ընկերությունը մինչև մարման ժամկետը վճարելու է 5,232,506 ՀՀ դրամ ռեպո տոկոսագումար:

հազար դրամ	**2018թ.**	**2017թ.**
Ռեպո համաձայնագրեր բանկերի հետ	910,329	1,220,206
Ընդամենը ռեպո համաձայանգրեր	**910,329**	**1,220,206**

17 Այլ պարտավորություններ

հազար դրամ	**2018թ.**	**2017թ.**
Արձակուրդային պահուստ	57,259	48,590
Վճարվելիք շահութահարկ	-	45,969
Այլ վճարվելիք հարկեր	22,589	35,446
Փոխառությունների գծով պարտ. պահուստներ	4,338	9,058
Մատակարարներին վճարվելիք գումարներ	6,438	6,864
Այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	91	218
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	**90,715**	**146,145**

18 Կանոնադրական կապիտալ

(ա) Թողարկված կապիտալ

Ընկերության կանոնադրական կապիտալը կազմում է 1,700,000 հազար դրամ:

(բ) Շահաբաժիններ

Ընկերության մասնակիցները իրավունք ունեն ժամանակ առ ժամանակ ստանալ հայտարարված շահաբաժինները և ընդհանուր ժողովում յուրաքանչյուր մասնակից ունի իր բաժնեմասին համապատասխան ձայների քանակ:
Վճարման ենթակա շահաբաժինները սահմանափակվում են ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված Կազմակերպության առավելագույն չբաշխված շահույթի չափով: ՀՀ օրենսդրության համաձայն հաշվետու ամսաթվի դրությամբ բաշխման ենթակա պահուստները կազմում էին 1,553,990 հազար դրամ (2017թ.-ին՝ 931,717 հազար դրամ:

19 Ռիսկերի կառավարում

Ռիսկերի կառավարումն էական գործոն է բանկային ոլորտի համար և Կազմակերպության գործառնությունների կարևոր տարր է: Հիմնական ռիսկերը, որոնց ենթարկվում է Կազմակերպությունը, կապված են շուկայական, վարկային և իրացվելիության ռիսկերի հետ:

(ա) Ռիսկերի կառավարման քաղաքականություն և ընթացակարգեր

Կազմակերպության ռիսկերի կառավարման քաղաքականության նպատակն է բացահայտել, վերլուծել և կառավարել այն ռիսկերը, որոնց ենթարկվում է Կազմակերպությունը, սահմանել ռիսկերի համապատասխան սահմանաչափեր և վերահսկման մեխանիզմներ, ինչպես նաև շարունակաբար վերահսկել ռիսկերի մակարդակները և դրանց համապատասխանությունը որոշված սահմանաչափերին: Ռիսկերի կառավարման քաղաքականությունը և ընթացակարգերը կանոնավոր կերպով վերանայվում են՝ շուկայական պայմանների, առաջարկվող պրոդուկտների ու ծառայությունների և ընդունված լավագույն մոտեցման փոփոխություններն արտացոլելու նպատակով:

Ռիսկի կառավարումը իրականացնում է Կազմակերպության ղեկավար անձնակազմը՝ առաջնորդվելով Խորհրդի կողմից հաստատված քաղաքականությամբ: Ղեկավարությունը ախտորոշում, գնահատում և հեջավորում է ֆինանսական ռիսկերը՝ սերտորեն համագործակցելով Կազմակերպության գործառնական միավորների հետ: Խորհուրդը տրամադրում է ուղեցույցներ ինչպես ընդհանուր վերցրած ռիսկերի կառավարման համար, այնպես էլ առանձնահատուկ բնագավառների համար, ինչպես օրինակ փոխարժեքային ռիսկը, տոկոսադրույքի ռիսկը, ածանցյալ և ոչ ածանցյալ ֆինանսական գործիքների կիրառումը: Բացի այդ, ներքին աուդիտը պատասխանատու է ռիսկի կառավարման և վերահսկողության միջավայրի անկախ վերահսկողության համար:

(բ) Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ դրանից ստացվող դրամական միջոցների ապագա հոսքերի տատանման ռիսկն է շուկայական գների փոփոխության արդյունքում: Շուկայական ռիսկը ներառում է արտարժույթի, տոկոսադրույքի և այլ գնային ռիսկերը: Շուկայական ռիսկն առաջանում է տոկոսադրույքի, արտարժույթի և բաժնային ֆինանսական գործիքների բաց դիրքերի գծով, որոնք ենթարկվում են շուկայի ընդհանուր և առանձին փոփոխություններին ու շուկայական գների փոփոխությունների ազդեցությանը:

Շուկայական ռիսկի կառավարման նպատակը ռիսկի այնպիսի կառավարումն ու վերահսկումն են, որոնք թույլ կտան պահպանել այս ռիսկին ենթարկվածության աստիճանը ընդունելի սահմաններում՝ միաժամանակ ապահովելով ռիսկի դիմաց եկամտաբերության օպտիմալացումը:

Շուկայական ռիսկի կառավարման համար պատասխանատվություն է կրում Կազմակերպության ղեկավար անձնակազմը:

Շուկայական ռիսկը Կազմակերպությունը կառավարում է սահմանելով բաց դիրքի սահմանաչափեր ֆինանսական գործիքների, տոկոսադրույքի ժամկետայնության ու արտարժութային դիրքերի գծով:

(i) Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ դրանից ստացվող դրամական միջոցների ապագա հոսքերի տատանման ռիսկն է շուկայական գների փոփոխության արդյունքում: Կազմակերպությունը ենթարկվում է իր ֆինանսական վիճակի և դրամական միջոցների հոսքերի գերակայող շուկայական տոկոսադրույքների տատանումների ազդեցությանը: Նման տատանումները կարող են ավելացնել տոկոսային մարժան, սակայն կարող են նաև նվազեցնել կամ հանգեցնել վնասների՝ տոկոսադրույքների անսպասելի փոփոխության դեպքում:

Տոկոսադրույքների վերանայման ժամկետների վերլուծություն

Տոկոսադրույքի ռիսկը հիմնականում կառավարվում է տոկոսադրույքների փոփոխությունների մոնիտորինգի միջոցով: Ստորև ամփոփ կերպով ներկայացված է տոկոսադրույքների վերանայման ժամկետների վերլուծությունը հիմնական ֆինանսական գործիքների համար:

հազար դրամ	**Մինչև 3 ամիս**	**3 ամսից 1 տարի**	**1-5 տարի**	**Ավելի քան 5 տարի**	**Հաշվեկշռ. արժեք**
31 դեկտեմբերի 2018թ.					
ԱԿՏԻՎՆԵՐ					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	42,213	-	-	-	42,213
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	-	-	-	997,270	997,270
Ժամկետային ավանդներ բանկերում	-	4,071,000	1,230,099	-	5,301,099
Հաճախորդներին տրված վարկեր	193,737	1,663,259	2,075,633	322,776	4,255,405
	235,950	**5,734,259**	**3,305,732**	**1,320,046**	**10,595,987**
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ					
Վարկեր և փոխառություններ	-	-	5,877,666	245,993	6,123,659
Ռեպո համաձայագրեր	910,329	-	-	-	910,329
	910,329	**(463)**	**5,877,666**	**245,993**	**7,033,525**
Տարբերություն	**(674,379)**	**5,734,722**	**(2,571,934)**	**1,074,053**	**3,562,462**

հազար դրամ	**Մինչև 3 ամիս**	**3 ամսից 1 տարի**	**1-5 տարի**	**Ավելի քան 5 տարի**	**Հաշվեկշռ. արժեք**
31 դեկտեմբերի 2017թ.					
ԱԿՏԻՎՆԵՐ					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	70,379	-	-	-	70,379
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	-	-	-	1,401,717	1,401,717
Ժամկետային ավանդներ բանկերում	-	1,070,000	1,581,578	-	2,651,578
Հաճախորդներին տրված վարկեր	-	2,047,946	3,739,975	337,064	6,124,985
	70,379	**3,117,946**	**5,321,553**	**1,738,781**	**10,248,659**
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ					
Վարկեր և փոխառություններ	-	1,479,946	4,273,182	370,641	6,123,769
Ռեպո համաձայագրեր	1,220,206	-	-	-	1,220,206
	1,220,206	**1,479,946**	**4,273,182**	**370,641**	**7,343,975**
Տարբերություն	**(1,149,827)**	**1,638,000**	**1,048,371**	**1,368,140**	**2,904,684**

Միջին տոկոսադրույքներ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են Կազմակերպության տոկոսակիր ակտիվների և պարտավորությունների միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները 2018թ. և 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Այս տոկոսադրույքներն իրենցից ներկայացնում են մինչև այս ակտիվների և

պարտավորությունների մարման ժամկետն ընկած ժամանակահատվածի մոտավոր եկամտաբերությունը:

	2018թ. Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %		2017թ. Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %	
	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար
Տոկոսակիր ակտիվներ				
Ընթացիկ հաշիվներ	1.3%	0%	1.2%	0%
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	8.23%	0%	7.88%	0%
Ժամկետային ավանդներ բանկերում	13.5%	6.25%	14.3%	7%
Հաճախորդներին տրված վարկեր	17.1%	14.5%	19.3%	14.5%
Տոկոսակիր պարտավորություններ				
Վարկեր և փոխառություններ				
- Գրավով չապահովված փոխառություններ կապակցված կողմերից	9%	8.8%	9.1%	8.8%
- Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	7%	0%	7.3%	0%

(ii) Արտարժույթի ռիսկ

Կազմակերպությունն ունի մի շարք արտարժույթներով արտահայտված ակտիվներ և պարտավորություններ: Արտարժույթի ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ դրանից ստացվող դրամական միջոցների ապագա հոսքերի տատանման ռիսկն է արտարժույթի փոխարժեքների փոփոխության արդյունքում:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքն ըստ արժույթների:

հազար դրամ	**2018թ. ԱՄՆ դոլար**	**2017թ. ԱՄՆ դոլար**
Ակտիվներ		
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր	129,000	258,187
Ընդամենը ակտիվներ	**129,000**	**258,187**
Պարտավորություններ		
Փոխառություններ	387,000	387,280
Ընդամենը պարտավորություններ	**387,000**	**387,280**
Զուտ դիրքերը առ 31 դեկտեմբերի	**(258,000)**	**(129,093)**

2018թ. և 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամի փոխարժեքի ամրապնդումը հետևյալ արտարժույթների նկատմամբ կավելացներ (կնվազեցներ) սեփական կապիտալը և շահույթը կամ վնասը ստորև ներկայացված գումարների չափով: Այս վերլուծությունը հիմնված է արտարժույթների փոխարժեքների տատանումների վրա, որոնք Կազմակերպությունը դիտարկում է որպես հնարավոր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում: Վերլուծությունը ենթադրում է, որ մյուս բոլոր փոփոխականները, մասնավորապես տոկոսադրույքները, կմնան անփոփոխ:

հազար դրամ	2018թ.		2017թ.	
	Շահույթ կամ վնաս	Սեփական կապիտալ	Շահույթ կամ վնաս	Սեփական կապիտալ
ԱՄՆ դոլարի փոխարժեքի 10% արժևորում դրամի նկատմամբ	(25,800)	(25,800)	(12,909)	(12,909)

2018թ. և 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամի փոխարժեքի արժեզրկումը վերոնշյալ արտարժույթների նկատմամբ կունենար գումարային առումով նույն, սակայն հակառակ ազդեցություն վերը նշված գումարների վրա՝ ելնելով այն ենթադրությունից, որ մյուս բոլոր փոփոխականները կմնան անփոփոխ:

(գ) Վարկային ռիսկ

Վարկային ռիսկը ֆինանսական վնաս կրելու ռիսկն է, երբ փոխառուն կամ ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմն ի վիճակի չի լինում կատարել իր պայմանագրային պարտականությունները Կազմակերպության նկատմամբ: Կազմակերպությունը մշակել է քաղաքականություն և ընթացակարգեր վարկային ռիսկը կառավարելու համար (թե՛ ճանաչված ֆինանսական ակտիվների և թե՛ չճանաչված պայմանագրային պարտավորվածությունների համար):

Կազմակերպությունը ղեկավարում, սահմանափակում և վերահսկում է ցանկացած բացահայտված վարկային ռիսկի կենտրոնացումները՝ մասնավորապես, մեկ փոխառուի կամ փոխառուների խմբի, ինչպես նաև արդյունաբերական և աշխարհագրական սեգմենտների կտրվածքով:

Վարկային ռիսկի մակարդակը վերահսկելու նպատակով Կազմակերպությունը սահմանում է մեկ փոխառուի կամ փոխառուների խմբի նկատմամբ ռիսկի ընդունելի մակարդակի սահմանաչափերը: Նման ռիսկերը պարբերաբար վերահսկվում են և ենթակա են տարեկան, իսկ անհրաժեշտության դեպքում, ավելի հաճախակի վերանայման:

Վարկային ռիսկի չափը կառավարվում է նաև փոխառուների և հնարավոր փոխառուների՝ մայր գումարի և տոկոսավճարների վճարման հնարավորության վերլուծության և, անհրաժեշտության դեպքում, սահմանաչափերի փոփոխության միջոցով:

Կազմակերպության վարկային ռիսկի առավելագույն մակարդակը որպես կանոն արտացոլվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքներում և չճանաչված պայմանագրային պարտավորվածություններում: Ակտիվների և պարտավորությունների հնարավոր հաշվանցումն էական ազդեցություն չունի պոտենցիալ վարկային ռիսկի նվազեցման վրա:

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների գծով ռիսկի առավելագույն աստիճանը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

հազար դրամ	2018թ.	2017թ..
ԱԿՏԻՎՆԵՐ		
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	42,213	70,379
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	997,270	1,401,717
Ժամկետային ավանդներ բանկերում	5,301,099	2,651,578
Հաճախորդներին տրված վարկեր	4,255,405	6,124,985
Վարկային ռիսկի ընդհանուր առավելագույն աստիճանը	**10,595,987**	**10,248,659**

Հաճախորդներին տրված վարկերի գծով վարկային ռիսկի կենտրոնացվածության վերլուծությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 13-ում:

Չճանաչված պայմանագրային պարտավորվածությունների գծով վարկային ռիսկի առավելագույն աստիճանը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ներկայացված է ծանոթագրություն 19-ում:

(դ) Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը ենթադրում է, որ Կազմակերպությունը կունենա դժվարություններ ֆինանսական գործիքների հետ կապված պարտականությունները կատարելիս, որոնք մարվում են դրամական միջոցների կամ մեկ այլ ֆինանսական ակտիվի միջոցով: Իրացվելիության ռիսկն առաջանում է ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության անհամապատասխանության դեպքում: Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության և տոկոսադրույքների համապատասխանությունը և/կամ վերահսկվող անհամապատասխանությունը իրացվելիության կառավարման էական գործոն է: Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության ամբողջական համապատասխանությունը սովորական չէ ֆինանսական կազմակերպությունների համար՝ պայմանավորված իրականացվող գործարքների տարաբնույթությամբ և ժամկետների անորոշությամբ: Անհամապատասխանությունը հնարավորություն է տալիս բարձրացնել շահութաբերությունը, սակայն կարող է նաև մեծացնել վնաս կրելու ռիսկը:

Կազմակերպության կողմից իրացվելիության ռիսկի կառավարման նպատակն է ցանկացած պահի ապահովել բոլոր անհրաժեշտ միջոցները՝ դրամական միջոցների հոսքերի հետ կապված պարտավորությունները մարելու համար: Կազմակերպության իրացվելիության ռիսկի կառավարման քաղաքականությունն ուսումնասիրվում և հաստատվում է Խորհրդի կողմից:

Կազմակերպությունը ձգտում է ակտիվորեն պահպանել ֆինանսավորման աղբյուրների տարբերակված և կայուն կառուցվածքը, որը ներառում է այլ բանկերից ստացված երկարաժամկետ ու կարճաժամկետ վարկերը, հիմնական հաճախորդ իրավաբանական անձանց և անհատների վարկերը, ինչպես նաև բարձր իրացվելի ակտիվների տարբերակված պորտֆելը՝ իրացվելիության անկանխատեսելի պահանջներն արագ ու հեշտությամբ բավարարելու նպատակով:

Կազմակերպության իրացվելիության ռիսկի կառավարման քաղաքականությունը պահանջում է՝

- դրամական միջոցների հոսքերի կանխատեսում ըստ հիմնական արտարժույթների և դրամական միջոցների այս հոսքերի հետ կապված պահանջվող իրացվելի ակտիվների մակարդակի դիտարկում,
- ֆինանսավորման աղբյուրների տարբերակված կառուցվածքի պահպանում,
- պարտքերի կենտրոնացման և կառուցվածքի կառավարում,
- բարձր իրացվելիությամբ ակտիվների պորտֆելի վարում, որը կարելի է հեշտությամբ իրացնել որպես ապահովություն դրամական միջոցների ներհոսքի դադարեցման դեպքում,
- իրացվելիության և ֆինանսավորման ծրագրերի անընդհատության ապահովում,
- օրենսդրական պահանջների հետ իրացվելիության ցուցանիշների համապատասխանության վերահսկում:

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված են ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորությունների, ներառյալ ֆինանսական երաշխիքների պայմանագրերի, և չճանաչված փոխառության պարտավորվածությունների գծով դրամական միջոցների չզեղչված հոսքերը՝ ըստ պայմանագրով սահմանված առավել վաղ մարման ժամկետի: Ֆինանսական երաշխիքների պայմանագրերի համար երաշխիքի առավելագույն գումարը տեղաբաշխվում է այն ամենավաղ ժամանակաշրջանում, որի ընթացքում երաշխիքը կարող հետ գնվել:

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների ժամկետայնության վերլուծությունը 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազար դրամ	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 6 ամիս	6-ից 12 ամիս	Ավելի քան 1 տարի	Արտահոսքի ընդհանուր համախառն գումար	Հաշվեկշռ. արժեք
31 դեկտեմբերի 2018թ.							
Ոչ ածանցյալ պարտավորություններ							
Վարկեր և փոխառություններ	-	-	-	-	6,123,659	6,123,659	6,123,659
Ռեպո համաձայնագրեր	910,329	-	-	-	-	910,329	910,329
Այլ պարտավորություններ	-	29,027	-	57,259	30,691	116,977	116,977
Ընդամենը պարտավորություններ	**910.329**	**29,027**	**-**	**57,259**	**6,154,350**	**7,150,965**	**7,150,965**

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների ժամկետայնության վերլուծությունը 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազար դրամ	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 6 ամիս	6-ից 12 ամիս	Ավելի քան 1 տարի	Արտահոսքի ընդհանուր համախառն գումար	Հաշվեկշռ. արժեք
31 դեկտեմբերի 2017թ.							
Ոչ ածանցյալ պարտավորություններ							
Վարկեր և փոխառություններ	-	-	96,301	1,383,645	4,643,823	6,123,769	6,123,769
Ռեպո համաձայնագրեր	1,220,206	-	-	-	-	1,220,206	1,220,206
Այլ պարտավորություններ	-	42,310	45,969	48,590	9,276	146,145	146,145
Ընդամենը պարտավորություններ	**1,220,206**	**42,310**	**142,270**	**1,432,235**	**4,653,099**	**7,490,120**	**7,490,120**

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում արտացոլված գումարների վերլուծությունն ըստ մարման ակնկալվող ժամկետների:

հազար դրամ	**Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս**	**1-ից 3 ամիս**	**3 ամսից 1 տարի**	**1-ից 5 տարի**	**Ավելի քան 5 տարի**	**Անժամկետ**	**Ժամկետա նց**	**Ընդամենը**
Ոչ ածանցյալ ակտիվներ								
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	42,213	-	-	-	-	-	-	42,213
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	-	-	-	-	997,270	-	-	997,270
Ժամկետային ավանդներ բանկերում	-	-	4,071,000	1,230,099	-	-	-	5,301,099
Հաճախորդներին տրված վարկեր	53,273	140,463	1,663,259	1,875,199	322,776	-	200,435	4,255,405
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	-	-	-	-	86,182	-	-	86,182
Վաճառքի համար պահվող ակտիվներ	-	-	-	-	-	35,785	-	35,785
Այլ ակտիվներ	-	-	11,328	-	-	-	-	11,328
Շահութահարկի գերավճար	-	-	3,148	-	-	-	-	3,148
Ընդամենը ակտիվներ	**95,486**	**140,463**	**5,748,735**	**3,105,298**	**1,406,228**	**35,785**	**200,435**	**10,732,430**
Ոչ ածանցյալ պարտավորություններ								
Վարկեր և փոխառություններ	-	-	-	5,877,204	246,455	-	-	6,123,659
Ռեպո համաձայնագրեր	-	910,329	-	-	-	-	-	910,329
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	-	-	118,257	-	-	-	-	118,257
Այլ պարտավորություն ներ	-	29,027	-	30,997	30,691	-	-	90,715
Ընդամենը պարտավորություններ	**-**	**939,356**	**118,257**	**5,908,201**	**277,146**	**-**	**-**	**7,242,960**
Զուտ դիրքը առ 31 դեկտեմբերի 2018թ.	**95,486**	**(798,893)**	**5,630,478**	**(2,802,903)**	**1,129,082**	**35,785**	**200,435**	**3,489,470**

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում արտացոլված գումարների վերլուծությունն ըստ մարման ակնկալվող ժամկետների:

հազար դրամ	**Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս**	**1-ից 3 ամիս**	**3 ամսից 1 տարի**	**1-ից 5 տարի**	**Ավելի քան 5 տարի**	**Անժամկետ**	**Ժամկետանց**	**Ընդամենը**
Ոչ ածանցյալ ակտիվներ								
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	70,379	-	-	-	-	-	-	70,379
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	-	-	-	-	1,401,717	-	-	1,401,717
Ժամկետային ավանդներ բանկերում	-	-	1,070,000	1,581,578	-	-	-	2,651,578
Հաճախորդներին տրված վարկեր	-	-	2,047,946	3,739,975	337,064	-	3,209	6,124,985
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	-	-	-	-	85,795	-	-	85,795
Վաճառքի համար պահվող ակտիվներ	-	-	-	-	-	39,451	-	39,451
Այլ ակտիվներ	-	-	11,654	-	-	-	-	11,654
Ընդամենը ակտիվներ	**70,379**	**-**	**3,129,600**	**5,321,553**	**1,824,576**	**39,451**	**3,209**	**10,385,559**
Ոչ ածանցյալ պարտավորություններ								
Վարկեր և փոխառություններ	-	-	1,479,946	4,273,182	370,641	-	-	6,123,769
Ռեպո համաձայնագրեր	-	1,220,206	-	-	-	-	-	1,220,206
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	-	-	46,500	-	-	-	-	46,500
Այլ պարտավորություն ներ	-	42,310	94,559	9,276	-	-	-	146,145
Ընդամենը պարտավորություններ	**-**	**1,262,516**	**1,621,005**	**4,282,458**	**370,641**	**-**	**-**	**7,536,620**
Զուտ դիրքը առ 31 դեկտեմբերի 2017թ.	**70,379**	**(1,262,516)**	**1,508,595**	**1,039,095**	**1,453,935**	**39,451**	**3,209**	**2,848,939**

Իրացվելիության ռիսկի կառավարման համար Կազմակերպության կողմից կիրառվող հիմնական միջոցն իրացվելի ակտիվների և ընդհանուր ակտիվների, ընթացիկ հարաբերակցության և արագ հարաբերակցության կիրառումն է: Այս նպատակով իրացվելի ակտիվների հարաբերակցությունը հաշվարկելու համար դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները բաժանվում են ընդհանուր ակտիվների, ընթացիկ հարաբերակցությունը հաշվարկելու համար ընթացիկ ակտիվները բաժանում են ընթացիկ պարտավորությունների և արագ հարաբերակցությունը հաշվարկելու համար դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները բաժանվում են ընթացիկ պարտավորությունների վրա: Ստորև ներկայացված են հարաբերակցությունները 2018թ. և 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	2018թ.	2017թ.
Իրացվելի ակտիվների և ընդհանուր ակտիվների հարաբերակցություն	61%	40%
Ընթացիկ հարաբերակցություն	51%	26%
Արագ հարաբերակցություն	0.41%	0.68%

20 Կապիտալի կառավարում

Կազմակերպության կապիտալի չափի պահանջները սահմանվում և վերահսկվում են ՀՀ ԿԲ-ի կողմից:

2018թ. և 2017թ. ընթացքում Կազմակերպությունը բավարարում էր կապիտալին վերաբերող օրենսդրության պահանջները: Ի լրումն, Կազմակերպությունը կառավարում է իր կապիտալը պայմանագրային սահմանափակումների պահանջներին համապատասխանելու նպատակով:

Ստորև ներկայացված է Կազմակերպության պարտավորությունների և կապիտալի հարաբերակցությունը հաշվետու ամսաթվի վերջի դրությամբ:

հազար դրամ	**2018թ.**	**2017թ.**
Ընդամենը պարտավորություններ	**7,243,100**	**7,536,620**
Հանած՝ դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները	(42,213)	(70,379)
Զուտ պարտքը	**7,200,887**	**7,466,241**
Ընդամենը հիմնական կապիտալ	**3,489,330**	**2,848,939**
Պարտքի և սեփական կապիտալի հարաբերակցությունը	**2.06**	**2.62**

Կապիտալի կառավարման նկատմամբ կիրառվող Կազմակերպության մոտեցումը տարվա ընթացքում չի փոփոխվել:

21 Պարտավորվածություններ

Կազմակերպությունը ունի վարկեր տրամադրելու պարտավորվածություններ: Այս պարտավորվածություններն իրենցից ներկայացնում են հաստատված վարկերի տրամադրում:

Կազմակերպությունը տրամադրում է ֆինանսական երաշխիքներ՝ հաճախորդների պարտավորությունների կատարումը երրորդ անձանց նկատմամբ երաշխավորելու նպատակով: Այս պայմանագրերն ունեն ֆիքսված ժամկետներ՝ սովորաբար մինչև մեկ տարի:

Փոխառությունների գծով պարտավորվածությունների և ֆինանսական երաշխիքների հետ կապված Կազմակերպությունը կիրառում է վարկային ռիսկի կառավարման նույն քաղաքականությունը և ընթացակարգերը, որը գործում է հաճախորդներին վարկեր տրամադրելիս:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են պարտավորվածությունների պայմանագրային գումարներն ըստ դասերի: Աղյուսակում արտացոլված պարտավորվածությունների գումարները ենթադրում են, որ գումարներն ամբողջովին տրամադրված են: Աղյուսակում երաշխիքների գծով արտացոլված գումարները ներկայացնում են առավելագույն հաշվապահական վնասը, որը կգրանցվի հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, եթե պայմանագրային կողմերը չկատարեն պայմանագրով ստանձնած պարտավորությունները:

հազար դրամ	**2018թ.**	**2017թ.**
Պայմանագրային գումար		
Վարկերի և վարկային գծերի գծով պարտավորվածություններ	1,197,491	2,976,254
	1,197,491	**2,976,254**

Վերը ներկայացված ընդհանուր պարտավորվածությունները պարտադիր չէ, որ իրենցից ներկայացնեն դրամական միջոցների գծով ապագա պահանջներ, քանի որ այս պարտավորվածությունները կարող են ուժը կորցնել կամ դադարել գործել մինչև վերջիններիս կատարման ժամկետը:

Այս պարտավորվածությունները ռիսկային չեն Կազմակերպության համար:

22 Պայմանական դեպքեր

(ա) Ապահովագրություն

Հայաստանի Հանրապետությունում ապահովագրական համակարգը զարգացման փուլում է, և ապահովագրության շատ տեսակներ, որոնք լայնորեն տարածված են մյուս երկրներում, դեռ չեն կիրառվում Հայաստանում: Կազմակերպությունն ամբողջապես ապահովագրված չէ գործունեության ընդհատումից և երրորդ կողմերի նկատմամբ պարտավորություններից, որոնք կարող են առաջանալ գույքին կամ շրջակա միջավայրին վնաս հասցնելուց՝ Կազմակերպության տարածքում տեղի ունեցած պատահարների կամ գործունեության հետևանքով: Քանի դեռ Կազմակերպությունը համապատասխան ձևով ապահովագրված չէ, գոյություն ունի ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է զգալի անբարենպաստ ազդեցություն ունենալ Կազմակերպության գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

(բ) Իրավական պարտավորություններ

Կազմակերպության ղեկավարությունը տեղյակ չէ Կազմակերպության դեմ հարուցված որևէ փաստացի, անավարտ կամ սպառնացող էական հայցերի մասին:

(գ) Հարկային օրենսդրության հակասություններ և երկիմաստություններ

Հայաստանի Հանրապետության հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է և բնորոշվում է օրենսդրության, պաշտոնական պարզաբանումների և դատավճիռների հաճախակի փոփոխություններով, որոնք հաճախ հստակ չեն, հակասական են և պահանջում են մեկնաբանություններ տարբեր հարկային մարմինների կողմից: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրության մի շարք մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են կիրառել տույժեր, տուգանքներ և տոկոսագումարներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում հարկային մարմիններն իրավասու չեն սահմանել հարկերի գծով լրացուցիչ պարտավորություններ, տույժեր կամ տուգանքներ, եթե խախտման ամսաթվից անցել է երեք տարի:

Այս փաստերը Հայաստանում կարող են այլ երկրների համեմատությամբ էական հարկային ռիսկ առաջացնել: Կազմակերպության ղեկավարությունը գտնում է, որ համապատասխանորեն է գնահատել հարկային պարտավորությունները՝ Հայաստանի հարկային օրենսդրության իր մեկնաբանությունների, պաշտոնական հայտարարությունների և դատավճիռների հիման վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան իրավասու մարմինները կարող են ունենալ այլ մեկնաբանություններ, և հետևանքները կարող են լինել էական այս ֆինանսական հաշվետվությունների համար, եթե իրավասու մարմիններին հաջողվի գործադրել իրենց մեկնաբանությունները:

23 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

(ա) Վերահսկողություն

Կազմակերպության մասնակիցներն են ֆիզիկական անձինք: Կազմակերպությունը չունի վերջնական վերահսկող անձ:

(բ) Գործարքներ ղեկավարության հետ

Ստորև ներկայացված է աշխատակազմի գծով ծախսերում ներառված ընդհանուր վարձատրությունը դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար:

հազար դրամ	**2018թ.**	**2017թ.**
Ղեկավարությանը վճարված աշխատավարձ	123,257	119,492
Ընդամենը	**123,257**	**119,492**

Ստորև ներկայացված են ղեկավարության հետ գործարքների մնացորդները և միջին տոկոսադրույքները:

	2018թ. հազար դրամ	**Միջին տոկոսադրույք, %**	**2017թ. հազար դրամ**	**Միջին տոկոսադրույք, %**
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն				
Ակտիվներ				
Հաճախորդներին տրված վարկեր (համախառն)	217,702	12%	225,635	11%
Հաճախորդներին տրված վարկերի պահուստ	514	1%	2,279	1%

Ստորև ներկայացված են ղեկավարության հետ գործարքների գծով շահույթում կամ վնասում արտացոլված գումարները դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար:

Հազար դրամ	2018թ.	2017թ.
Շահույթ		
Տոկոսային եկամուտ	19,464	12,116

(գ) Գործարքներ այլ կապակցված կողմերի հետ

Այլ կապակցված կողմերը ներառում են Կազմակերպության մասնակիցներին, ինչպես նաև նրանց հետ կապակցված և նրանց կողմից վերահսկվող այլ անձինք և կազմակերպությունները:

Ստորև ներկայացված են 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այլ կապակցված կողմերի հետ գործարքների մնացորդները և համապատասխան միջին տոկոսադրույքները, ինչպես նաև 2018թ-ին շահույթում կամ վնասում արտացոլված գումարները:

	Մասնակիցներ		Այլ կապակցված ընկերություններ/կողմեր		Ընդամենը	
	հազար դրամ	Միջին տոկոսադր., %	հազար դրամ	Միջին տոկոսադր., %	հազար դրամ	Միջին տոկոսադր., %
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն						
ԱԿՏԻՎՆԵՐ						
Հաճախորդներին տրված վարկեր (համախառն)	206,444	8%	11,258	12%	217,702	10%
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	·	16,063	1%	16,063	1%
Ավանդներ	-	·	5,313,465	14%	5,313,465	14%
Հաճախորդներին տրված վարկերի պահուստ	480	1%	34	1%	514	1%
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ.						
Փոխառություններ	1,337,000	10%	4,645,000	9%	5,982,000	9.5%
Տոկոսային եկամուտ	17,044	8%	441,661	12%	458,705	10%
Տոկոսային ծախս	127,294	10%	416,807	9%	544,101	9.5%

Ստորև ներկայացված են 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այլ կապակցված կողմերի հետ գործարքների մնացորդները և համապատասխան միջին տոկոսադրույքները, ինչպես նաև 2017թ-ին շահույթում կամ վնասում արտացոլված գումարները:

	Մասնակիցներ		Այլ կապակցված ընկերություններ/կողմեր		Ընդամենը	
	հազար դրամ	Միջին տոկոսադր., %	հազար դրամ	Միջին տոկոսադր., %	հազար դրամ	Միջին տոկոսադր., %
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն						
ԱԿՏԻՎՆԵՐ						
Հաճախորդներին տրված վարկեր (համախառն)	214,945	8%	-	0%	214,945	8%
Հաճախորդներին տրված վարկերի պահուստ	2,171	1%	-	0%	2,171	1%
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ.						
Փոխառություններ	1,337,280	10%	4,645,000	9%	5,982,280	9.5%
Տոկոսային եկամուտ	8,916	8%	-	0%	8,916	8%
Տոկոսային ծախս	127,211	10%	416,718	9%	543,929	9.5%

24 Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր

(ա) Հաշվապահական հաշվառման դասակարգում և իրական արժեք

Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գնահատված իրական արժեքները, հաշվարկվում են կիրառելով դրամական միջոցների զեղչված հոսքերի մեթոդը դրամական միջոցների գնահատված ապագա հոսքերի հիման վրա՝ օգտագործելով հաշվետու ամսաթվի դրությամբ նմանատիպ պայմաններով գործիքի նկատմամբ կիրառելի զեղչման դրույքը:

Բոլոր ֆինանսական գործիքների գնահատված իրական արժեքը մոտավորապես հավասար է դրանց հաշվեկշռային արժեքին:

Կազմակերպությունը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում գրանցված ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը չափելիս կիրառում է ստորև ներկայացված իրական արժեքի հիերարխիան, որն արտացոլում է չափումները կատարելիս օգտագործված ելակետային տվյալների նշանակալիությունը:

- 1-ին մակարդակ. Նույն գործիքների համար գործող շուկայում գնանշումները:
- 2-րդ մակարդակ. Գնահատման տեխնիկա, որը հիմնված է դիտարկելի ելակետային տվյալների վրա կամ ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ), կամ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող): Այս դասակարգը ներառում է այն գործիքները, որոնց գնահատման համար կիրառվել է հետևյալը՝ գնանշվող գները նմանատիպ գործիքների համար գործող շուկայում, գնանշվող գները նույն կամ նմանատիպ գործիքների համար ակտիվ չհամարվող շուկաներում, կամ այլ գնահատման տեխնիկա, որտեղ բոլոր նշանակալի ելակետային տվյալները ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն դիտարկելի են շուկայական տվյալներից:
- 3-րդ մակարդակ. Գնահատման տեխնիկա, որը կիրառում է նշանակալի ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալները: Այս դասակարգը ներառում է բոլոր այն գործիքները, որոնք գնահատվում են դիտարկելի տվյալների վրա չհիմնված ելակետային տվյալներից ելնելով, իսկ ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներն էական ազդեցություն ունեն գործիքի գնահատման վրա: Այս դասակարգը ներառում է այն գործիքները, որոնք գնահատվում են նմանատիպ գործիքների համար գնանշվող գների հիման վրա, որոնց գծով պահանջվում են նշանակալի դիտարկելի ճշգրտումներ կամ ենթադրություններ՝ գործիքների միջև տարբերություններն արտացոլելու նպատակով:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ իրական արժեքով չափվող վերլուծությունը՝ իրական արժեքի հիերարխիայի համապատասխան մակարդակի կտրվածքով:

հազար դրամ	1-ին մակարդակ	2-րդ մակարդակ	3-րդ մակարդակ	Ընդամենը
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	-	997,270	-	997,270
	-	**997,270**	-	**997,270**

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ իրական արժեքով չափվող վերլուծությունը՝ իրական արժեքի հիերարխիայի համապատասխան մակարդակի կտրվածքով:

հազար դրամ	1-ին մակարդակ	2-րդ մակարդակ	3-րդ մակարդակ	Ընդամենը
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	-	1,401,717	-	1,401,717
	-	**1,311,994**	-	**1,401,717**